JŪDŽU
IDNIKKA
TUGURĒ

FRONTĒ

DIENESTA AĢENTI IEKĀRTOJA
OKEANA FRONTES AIZMUGURĒ

ja lielgabals vai torpēda būtu pēdējais izmēģināmais līdzeklis, no kura atspīdēja signāls un šurpu devās laiviņa. Tajā bija lāga zēns Otrijs.

„Kur, pie velna, jūs visi bijāt iekāpuši?" ne bez nikuma, bet tomēr uzdams it kā akmeni novelamies no krūtīm, uzsauca Horigens.

Bet Otrijs tikai smaidīja: „Raugi, savācot savas mantiņas, mēs uzradām kādu aizmirstu veca ruma pudeli un nolēmām, ka Čānses epizodei nobeigums drusku jāatzīmē."

„Kungs augstais! Rums! Vai tad jūs nevarējāt iztikt vismaz postenī? Krastā, jūs, pustrakie nēģi!" Horigens urpināja lādēties.

„Bija jau arī postenis — kāds no edzimtajiem. Viņš mums pirms kādas stundas kaut ko arī muldēja par emūdeni, bet mēs jūs vēl negaidīām."

Horigens pasteidzās dabūt visu rupu ar mantām uz zemūdenes. ad laiva beidzamo reizi atstāja Čānses piekrasti, Horigens sajuta elu apmierinājumu. Bija pagājusi andriz astoņi mēneši kopš viņa pirās ierašanās šeit. Bija patīkami gad zēnus atkal sveikus un vesus izvākt. Par spīti visiem bistajiem brīžiem, neviens pats nebija noraksta zaudējumos.

„Clyde" ar pilnu mašīnu jaudu tiejās Ceilonai, bet zemūdenē pa to iku notika mazas svinības, kas tomēr diezgan jūtami iedragāja zemenes ruma krājumus . . . Pēc rašanās Trinkomelijas doka uz Clyde" ieradās augsti virsnieki no ša Austrumāzijas virspavēlniecīs štāba apsveikt atbraucējus. Kelns, Blījs, Otrijs un Horigens vismēma Goda leģiona krustus par kaino Čānses operāciju.

Gokemlukā gan iekārtoja bāzi, bet dabūja darboties tikai dažas nelas, jo japāņi sāka atkāpties vēms ilgi un rūpīgi gatavotās Talmes sacelšanās sākuma. Čānses erācija bija bagātīgi atmaksājuīs un palīdzējusi tuvināt sabiedrouzvaru Austrumāzijas kara laukā.

Pec „Blue Book"

angļu varēs lietot
iju.

adīsies Birminghemas ārpilsētā, starp abām stacijām izbūvērus reflektorus. Abas stacijas vapmainīties programmām, un leizijas abonents varbūt varēs ar nkāršu pogas pagriezienu izvēlēkādu no sešām vai pat vairān programmām. Reflektoru staūs būs mazas, 6 metrus garas un tas mūra mājiņas ar 24 metru stiem mastiem, kas, līdzīgi spoiem, uztvers un noraidīs tālāk vizijas viļņus. Viss process no pilnīgi automatiski, un stacijās ūs neviena cilvēka. Pat briesmu ījumā, ja stacijas tornis draudētu rukt, stacija automatiski noraidītu dinājuma signālus. Jaunais telecijas plāns nostāda Angliju tezijas laukā citu nāciju priekš. DM

: (23) Ohrbeck b. Osnabrück, ic Camp 268. 20

ēlu Viktoru Lučišinu-Golubčika: . 1916. g. 31. janv., pēd. dz. vieta , 13. janv. ielā Nr. 19, beidz. z. 1944. g. septembrī, meklē māija Lučišina - Golubčika: (13a) ktredwiz, Bahnhof Hotel. 241

auna abonēšanas
un sludinājumu
maksa

agatavošanas izdevumiem paāinoties laikraksta „Latja" abonēšanas maksa 1. augustu noteikta:
kollektīviem abonentiem RM 6.— par eksemplāru mēnesī;
individuāliem abonentiem līdz 3 eks. ieskaitot, RM 7.— par mēnesi.

ludinājumu maksa RM par vienslejīgu sludinājuma iedrindu. Piederīgo meklēšasludinājumi par puscentu, bet mazāk kā RM 6.— par sludiumu.

bonentiem, kas samaksājuši priekšu par augustu, cenu rpība jānokārto līdz ūlijam, piesūtot naudu pau uz apgāda adresi.

bonementu pieteikumi, sludimi, naudas pārvedumi un spondence adresējama „Latā", (13b) Günzburg/D., Bürmeister - Landmann-Platz 7.

Authorized by — Lizenz — Izdošanas atļauja: ICD-OMBG :: Atbildīgais redaktors — Editor in-Chief: Kārlis Rabācs, vietnieks: Aleksandrs Liepa, redakcijas sekretārs: Maksis Cullitis; redaktori: Andrējs Rudzis (Minchenē), Harijs Mindenbergs (Eslingenā), Arnolds Šmits (sports), Zigurds Bārda (tehniskais iekārtojums)

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 52 (59)
Piektdien, 1947. g. 18. jūlijā

Iznāk otrdienās un piektdienās :: Izdevējs: Bavārijas apgabala latviešu komitejas uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa:: Redakcija: Günzburg/D. Bürgerm. - Landmann - Pl. 7. t. 23 :: Printed by Schwäb. Volksblatt, Günzburg/Donau. Bürgerm. - Landmann-Pl. 7:: Metiens - Circulation: 8000

Cīņas Grieķijā,
runas Drošības padomē

UN Drošības padomē notiek spēkošanās ar vārdiem par Grieķijas notikumiem, bet pašā Grieķijā notiek spēkošanās ar ieročiem par pierobežas pilsētām un ciemiem. Trešdien Grieķijas pārstāvis Drošības padomē teica, ka stāvoklis viņa zemē tik saspīlēts, ka jābaidās no eksplozijas, ienaidnieks esot ielauzies 30 km dziļi Grieķijas territorijā, bet ceturtdienas rītā Grieķijas aizsardzības ministrija ziņoja, ka valdības karaspēkam izdevies izjaukt partizānu ofensīvu un atsviest viņu galvenos spēkus atpakaļ Albānijā.

Cīņas, kas izraisījušas jauno sasprindzinājumu Grieķijā, ar mainīgiem rezultātiem turpinājas kopš svētdienas. Pēc pirmajām ziņām, tad Grieķijā bija iebrucis ap 1000 vīru liels partizānu spēks no Albānijas puses. Nākošā rītā ministru prezidents pēc steidzīgi sasauktas aizsardzības ministriju vadītāju apspriedes izdeva paziņojumu, ka „šorīt sākusies jauna invāzija Grieķijā". Ziņojumā bija teikts, ka uzbrucēju skaits palielinājies uz 2500. Valdības paziņojumā bija teikts, ka starp uzbrucējiem gan esot „ārzemju elementi", bet iepriekšējā dienā izplatījušās vēstis par „internacionālas brigādes" uzbrukumu grieķu valdība nosauca par „baumām".

Kaujas turpinājās visu laiku. Pēc BBC ziņām, ap Konicas pilsētu vien šais kaujās trešdien jau piedalījušās 2 valdības karaspēka brigādes. Tas pats raidītājs ziņoja, ka angļu karaviriem dots rīkojums cīnās pret partizāniem nepiedalīties. Viņi tur esot tikai, lai uzturētu mieru un kārtību.

Grieķijas sūtnis ASV pirmdien pieprasīja UN Drošības padomei, lai tā steidzamības kārtā izskata Balkānu komisijas ziņojumu Grieķijas lietā. Debates par ziņojumu arī uzsāka, bet tad uz vienu diennakti pārtrauca, jo pret pārrunām protestēja Padomju Savienības pārstāvis Gromiko. Pēc tam sarunas atkal atjaunoja un tās turpinās vēl dažas dienas. Gromiko gan paziņojis, ka „nevarot atbalstīt lieko troksni, ko sacelot Grieķijas valdība."

Pirmdienas vakarā, kad uzliesmoja cīņas, Grieķijas valdība, pēc „Daily Mail" ziņām, sūtīja karaspēku uz kauju vietu ne vien automobiļos, bet pat lidmašīnās. Trīs speciālās lidmašīnās turp no Salonikiem devās arī UN Balkānu komisijas apakškomisija. Trešdienas naktī šī komisija atgriezās Salonikos.

Grieķijas valdība apgalvo, ka partizānu vidū esot Albānijas pavalstnieki. Daudzi gūstekņi esot arī atzinušies, ka viņi ir albāņi. Grieķu komūnisti ārzemēs tai pašā laikā draud, ka rietumu lielvalstīm būšot jāuzņemas sekas, kas radīšoties, ja tās nepārtraukšot iejaukšanos Grieķijas iekšējās lietās.

Albānijas ministru prezidents Envers Hodža ieradies Maskavā. Viņu sagaidījis ārlietu ministrs Molotovs, Višinskis un citi ierēdņi. Pirms izbraukšanas uz Maskavu Albānijas premjērs atklājis Albānijas nacionālo sapulci un paziņojis, ka valdībai ir dokumentāriski apliecinājumi tam, ka zināmi angļu un amerikāņu pārstāvji Albānijā gatavojoties gāzt valsts valdību. Viņš pārmetis ASV un Anglijai, ka tās nav atzinušas Albānijas valdību. Par robežincidentiem viņš izteicies, ka tie ir „daļa no vispārīgā antidemokratiskā plāna, ar ko angļu un amerikāņu reakcionāri grib izraisīt jaunu karu, ko ieteic Trumena doktrīna".

Pēc Beroministeras radio ziņām, apcietināto skaits Grieķijā pēdējās dienās pieaudzis uz 7000. ASV ārlietu ministrs Maršals esot paskaidrojis, ka šīs apcietināšanas uzskatāmas par tīri iekšēju grieķu lietu.

Dažādi raidītāji un ziņu aģentūras izplatīja vēstis, ka ASV flote, kas viesojas Vidusjūrā, došoties uz Grieķijas ūdeņiem. Flotes ministrs Forestals paskaidrojis, ka tas nenotikšot. Uz Grieķijas ūdeņiem drīkstētu doties vienīgi tā flotes daļa, kas pastāvīgi uzturas Vidusjūras austrumu daļā.

AP ziņo, ka Atēnās atgriezies Grieķijas komūnistu līderis Cachariadess, kas vairāk kā divus mēnešus bija noslēpies. Viņš komūnistu laikrakstā ievietojis rakstu, kurā atklāti paziņo atšķelšanos no visām partijām, kas nav komūnistiem draudzīgas, un piebilst: „Īstenībā šī atšķiršanās varēs reālizēties tikai tad, kad Grieķijā būs brīvi apgabali un brīva valdība." NYHT, DM, BBC

Latvijas ev. lut. baznīcas archibiskaps Dr. T. Grinbergs un Igaunijas bīskaps Keps (pa kreisi) Lundā, Zviedrijā, kur notika ev. luterāniskās baznīcas pasaules apvienības kongress.

Atveseļošanos cer panākt 4 gados

16 VALSTIS PARĪZE VIENOJUŠĀS PAR SAIMNIECISKU SADARBĪBU

16 valstu konference Parīzē noslēgusies jau otrdienas vakarā. Īsās lietišķās sarunās konferences dalībnieki vienojušies par vadības komisiju un apakškomisijām, kas jau tūlīt ievēlētas un sākušas darbu, lai sagatavotu konkrētus priekšlikumus Eiropas valstu sadarbībai saimnieciskā laukā un palīdzībai, kāda tām vajadzīga no ASV. Paredzēts izstrādāt plānus tā, lai Eiropas valstu saimniecību varētu atveseļot 4 gadu laikā.

16 valstis vienojušās izvēlēt vadības komisiju, kurā pārstāvētas 5 valstis, un 4 apakškomisijas. Visām komisijām jāpaveic darbs līdz augusta beigām. 1. vai 2. septembrī vēlreiz sasauks pilnsapulci, lai komisiju izstrādātos plānus apstiprinātu. Vadības komisijā ievēlēja Anglijas, Francijas, Italijas, Norvēģijas un Holandes pārstāvjus.

Pārtikas un lauksaimniecības apakškomisijā ievēlēja Dānijas, Francijas, Grieķijas, Eires, Islandes, Italijas, Holandes un Anglijas pārstāvjus. Dzelzs un tērauda rūpniecības apakškomisijā — Francijas, Anglijas, Luksemburgas un Norvēģijas pārstāvjus, transporta apakškomisijā — Anglijas, Francijas, Beļģijas, Norvēģijas, Portugales, Šveices un Turcijas pārstāvjus, degvielu un enerģijas apakškomisijā — Anglijas, Francijas, Austrijas, Beļģijas, Dānijas, Grieķijas, Italijas, Zviedrijas un Šveices pārstāvjus. Nolemts, ka atsevišķos gadījumos, ja kāda komisija apspriež jautājumu, kas kaut kā īpaši skar vienu zināmu valsti, tad pieaicinās arī šīs valsts pārstāvjus.

Diskusijās Turcijas pārstāvis pieprasīja, lai valdības komisijā būtu pārstāvētas arī Austrumeiropas valstis. Priekšlikumam tūlīt pievienojās arī Grieķija. Dažu citu valstu pārstāvji uzskatīja to par politisku gājienu, citi izteicās, ka vadības komisija nedrīkst būt pārāk liela. Pēc pārrunām Turcija un Grieķija savus priekšlikumus atsauca. Vairākas no mazākajām valstīm, pēc „New York Herald Tribune" ziņām, izrādīja lielu vēlēšanos tikt pārstāvētas komisijās. Skandinavu grupa pieprasīja vietu vadības komisijā, kur Norvēģija arī ievēlēta. Itālija vēlējās, lai reda īpašu apakškomisiju emigrācijas un darba spēka jautājumiem. Kad to ievēlēja vadības komisijā, viņa tomēr no šīs prasības atteicās. Jaunās organizācijas ģenerālsekretārs būs Francijas ārlietu ministrijas pārstāvis Klods Serels.

Komisijas jau uzsākušas darbu. Sastādīta sīka aptaujas lapa visām tām Eiropas valstīm, kas grib ar citām sadarboties. Aicinājums sniegt ziņas nosūtīts arī Vācijas padomju joslas virspavēlniekam.

ASV starplaikā notiek dzīvas pārrunas par to, kā izturēties pret valstīm, kas atteikušās Parīzes konferencē piedalīties. Republikāņu pārstāvis kongresa aizdevumu komisijā paziņojis, ka ierosinās likumu, lai aizliegtu piešķirt kredītus Padomju Savienībai un valstīm, kas tai tuvas. Par tādām viņš uzskatot visas tās valstis, kas nav piedalījušās Parīzes konferencē.

Tirdzniecības ministrs Herimens turpretim paskaidrojis, ka ASV arī turpmāk centīšoties piesaistīt Maršala plānam visas mazās valstis. Žurnālistu jautājumam, vai ASV atteiksies sniegt palīdzību tām valstīm, kas noraidījušas ielūgumu piedalīties konferencē, Herimens atbildējis ar noteiktu — nē. ASV joprojām būšot gatavas pārrunāt arī šo valstu vajadzības. Arī Harolds Stasens, ko uzskata par republikāņu kandidātu nākamā prezidenta vēlēšanām, pieprasījis, lai ASV neuzgriež muguru mazākajām valstīm, kas, pēc viņa domām, „negrib no ASV novērsties, bet darījušas to tāpēc, ka pašreizējos apstākļos nevar vērsties pret Krieviju".

Pašā Parīzē lielas pārrunas izraisījis apstāklis, ka konferences laikā Itālijas delegācijas vadītāju ārlietu ministru grāfu Sforcu apmeklējis padomju vēstnieks Parīzē Bogomolovs. Nav gan zināms, par ko abi runājuši. Itālijas komūnistu partijas ģenerālsekretārs Toljati tai laikā Padujā teicis, ka „Itālija nedrīkst turpināt zābaku spodrinātāju ārpolitiku".

NYHT, BBC

Padomju virspavēlnieks brīdina Austrijas valdību

Austrijas valdība oficiāli paziņojusi, ka saņēmusi brīdinājumu no Padomju Savienības, ka Austrijas noligumu ar ASV par 100 milj. dolaru aizdevumu „nevar uzskatīt par likumīgu vai saistīgu padomju virspavēlniecībai Austrijā". Valsts kanclers Figls paskaidrojis, ka valdība nosūtījusi atbildes notu padomju virspavēlniekam Austrijā ģen. Kurasovam, bet pašu atbildes tekstu nav izpaudis.

Pēc UP ziņām, Padomju Savienības protests iesniegts Austrijas valdībai tikai pēc tam, kad līdzīgs protests jau pagājušā nedēļā iesniegts sabiedroto padomei Austrijā. Protestā krievi pārmetot amerikāņiem, ka tie ar savu aizdevumu noteikumiem gribot „žņaugt" austriešus un kontrolēt visu Austrijas rūpniecību, ieskaitot to, kas atrodas padomju joslā.

„New York Herald Tribune" korespondents Vīnē raksta, ka augusts, domājams, kļūšot viskritiskākais mēnesis, kādu Austrija piedzīvojusi kopš 1938. gada marta, kad to pievienoja Vācijai. Sagaida, ka Austrijā nākošā mēnesī piemeklēs plaši komūnistu organizēti streiki un bada demonstrācijas, tai pat laikā esot sagaidāms arī, ka pastiprināsies spiediens pie Dienvidslavijas robežas, kur dienvidslavi pieprasa dažus Austrijas apgabalus.

„Daily Mail" ziņo, ka Austrijas valdība apsverot jaunu valūtas devalvāciju, lai novērstu arvien pieaugošo starpību starp algām un cenām. Dzīves dārdzība pēdējos mēnešos vairojusies tik strauji, ka strādniekos radies liels nemiers.

NYHT

Vai Irana nedos naftu Krievijai?

Nav sagaidāms, ka Iranas parlaments, kas sāk jauno sesiju ceturtdien, piekritīs naftas koncesiju pieškiršanai Krievijai, ziņo „Daily Mail" speciālkorespondents. Nesenais Maskavas nolīgums, ko izstrādāja Molotovs un Iranas premjērs Gvavams Sultanechs, pat neesot sagatavots iesniegšanai parlamentā. Svarīgākie jautājumi, par ko parlamenta sesijā runāšot, būšot iespējas uzlabot valsts saimniecību ar ASV aizdevumu palīdzību. Valdība šai virzienā izstrādājusi vairākus priekšlikumus. Irana jau saņēmusi ASV militāru aizdevumu 30 milj. dolaru apmērā.

DM

Plūdos aiziet bojā 2 miljoni cilvēku

Ķīnu piemeklējis jauns milzu posts. Dzeltenās upes plūdu dēļ bez pajumtes palikuši 20 milj. cilvēku. 2 milj. gājuši bojā. Kara darbībai ieilgstot, Ķīnas valdība nolēmusi izsludināt vispārīgu mobilizāciju.

„Daily Mail" ziņo, ka Ķīnas valdība iesniegusi jaunus protestus Padomju Savienībai un Ārējai Mongolijai. Pieprasīts, lai Ārējās Mongolijas spēkus nekavējoties atsauc no Sinkiangas provinces. Padomju Savienībai pārmests, ka tās lidmašīnas esot atbalstījušas mongoļu spēkus.

ASV ZINĀTNIEKI BAIDĀS NO ATOMBUMBU KARA

Profesors Alberts Einšteins un citi ASV zinātnieki paskaidro, ka, neizveidojot iespaidīgu starptautisku atomenerģijas kontroli, ap 1955. g. iespējams atombumbu karš. Zinātnieki domā, ka tas nozīmētu pasaules civilizācijas galu. Amerikāņu tautai, pēc profesora Einšteina uzskatiem, jābūt aktīvākai cīnītājai par atomenerģijas uzkrāšanu tikai pasaules labklājības celšanai, aizkavējot jauna kara izcelšanos.

5000 DOLARU PAR „LIDOJOŠO ŠĶĪVI"

5000 dolaru par vienu „lidojošo šķīvi" izsolījusi kāda Filadelfijas trauku firma, lai arī turpmāk varētu saukties par firmu ar „vislielāko trauku izvēli". Mistiskā „šķīvju" lieta vēl joprojām nav galīgi noskaidrota; vieni turpina dot reālus parādības aprakstus, otri visu lietu noraida fantazijas pasaulē.

Neaizmirstiet atjaunot Latvijas abonementu nākošiem mēnešiem
Jaunos abonēšanas noteikumus skat. 6. lpp.

Maršals iestājas par DP

ASV ārlietu ministrs Maršals piedalījies kongresa apakškomisijas sēdē, kur pārrunāts Stretona likumprojekts par 400.000 DP ielaišanu Savienotās Valstīs. Maršals aicinājis likumprojektu pieņemt, DP esot politiski bēgļi, kas nevar atgriezties viņu padomju pārvaldītās dzimtenēs. Šis likums atbrīvošot bēgļus no alternatīvas vai nu iziet, vai repatriēties. Likumprojektu atbalstot arī kara ministrs Patersons, kas atzinis, ka DP ir ievērojams šķērslis to valstu saimniecības atveseļošanai, kur tie atrodas tagad. Maršals izteicis cerību, ka kongress paspēs pieņemt likumu vēl pirms šīs sesijas beigām.

Senātors Vandenbergs turpretim pievienojies vispārējam uzskatam, ka šai sesijā nav gaidāma likuma pieņemšana. Viņš teicis: „Prezidents jau pieminējis, cik steidzama ir likumdošana DP jautājumā. Vienprātīgi atzīts, ka stāvoklis prasa ātru kongresa uzmanību, bet vienprātīgi atzīts arī, ka pastāv lielas likumdošanas grūtības, kas dara noteiktu rīcību vēl šai sesijā neiespējamu."

BBC

Angļu un krievu tirdzniecības sarunas tomēr turpinājas

Anglijas ārējās tirdzniecības ministrs Vilsons, kas no Maskavas ieradies Londonā, paskaidrojis, ka ziņas par angļu - krievu tirdzniecības sarunu pārtraukšanu bijušas pāregras. Sarunas vēl turpinājoties un esot paredzams, ka tās vēl šonedēļ nobeigsies sekmīgi. Esot paredzams, ka Padomju Savienība pārdos Anglijai 6 milj. tonnu labības 4 gadu laikā, sākot ar 1948. gadu, kā arī lielu daudzumu kokmateriālu, kas Anglijai vajadzīgi namu celšanai.

PRETALKOHOLA KUSTĪBA ASV.

Šķirstot amerikāņu žurnālus, ļoti acis dur daudzie krāsainie un krāšņie sludinājumi. Iespējams, ka viena šo sludinājumu katēgorija turpmāk izzudīs no amerikāņu žurnāliem: alkoholisko dzērienu reklāmas. Amerikāņu pretalkoholiķi ierosinājuši aizliegt jebkāda veida alkoholisku dzērienu reklāmēšanu. Sevišķi sašutuši viņi par tiem dzērienu firmu sludinājumiem, kur krāsainos fotouzņēmumos rādīti izcili rakstnieki, veikalnieki, mākslinieki, kas visi lieto „N. N. markas veco, labo viskiju". Šāda alkohola reklāma esot amerikāņu tautas kauns.

D M

URĀNU PĀRDOT NAV AIZLIEGTS

Pieci vācieši mēģinājuši pārdot sešus stieņus urāna par 125.000 markām gabalā. Viņi nodoti amerikāņu militārai tiesai par nelegālu rīkošanos ar kara materiāliem. Tiesa viņus tomēr attaisnojusi. Tiesnesis atzinis, ka urāns elementārā formā nav uzskatāms par kara materiālu, jo par sprāgstvielu tas kļūst tikai pēc ļoti sarežģītām manipulācijām, kas pie tam vēl slepenas. Bez tam neesot tāda likuma, kas aizliegtu vāciešiem turēt urānu savā īpašumā, un arī tā pārdošana nav uzskatāma par nelegālu rīcību.

UZ IELAS NOLAUPĪTS

Berlīnē nolaupīts kristīgi demokratiskās ūnijas sekretārs Noss, ziņo „Sunday Times" korespondents. Nosa auto apturējušas divas citas mašīnas bez numuru plāksnēm, izlēkuši civildrēbēs tērpušies virieši un ierāvuši Nosu vienā no mašīnām.

NEVĒLAS SĒDĒT LABAJĀ PUSĒ

Savu deputāta krēslu Dienvidvirtembergas demokratiskās tautas partijas vadītājs parlamentā novietojis zāles vidus ejā, jo viņa partija atteikusies ieņemt ierādītās vietas labajā pusē, tādēļ ka tā neesot labā spārna partija. Pārējie frakcijas locekļi iejaukušies publikā.

Vācu strādnieki sūta pārtikas sainīšus no Padomju Savienības

Berlīnes radiofons ziņo, ka Berlīnē saņemti 45 sainīši ar pārtiku no Padomju Savienības. „Taegliche Rundschau", kas ir padomju joslas laikraksts, paskaidro, ka sainīšus sūtot vācu kvalificētie strādnieki, kas tagad strādā Padomju Savienībā. Līdz šim Berlīnē esot pienākuši pavisam 2500 šādu sainīšu, kuros esot kafija, kakao, šokolāde, tēja, olu pulveris, ananasi, eļļa un tekstilpreces.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 52 (59) 1947. g. 18. jūlijā

Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

RAŽOTĀJU KOPAS UN RAŽOTĀJU CENTRS

Vācijas saimniecībai nostabilizējoties, tā arvien vairāk ievirzās valsts plānotās saimniecības rāmjos. Tas nozīmē arī visu izejmateriālu un rūpniecības produkcijas plānveidīgu apsaimniekošanu. Ja līdz šim saimniecība, it sevišķi ražošanas nozare, ievērojamā mērā balstījās uz dažādiem kara laika materiālu atlikumiem, kas nebija uztverti plānotā saimniecībā, tad tagad, pēdējiem pamazām izsīkstot, ražošanai nepieciešamo izejmateriālu sagāde arvien vairāk sāk novirzīties uz valsts kontrolētiem un regulētiem avotiem. Šī attīstība ckar mūsu dzīvi divos punktos: pirmkārt, plaša patēriņa palīgmateriāliem un darba rīkiem.

Plaša patēriņa preču sagādē patērētāju kooperācija ar V/S „Turība" priekšgalā, iegūdama vācu tirdzniecības licences, spērusi jau pirmo soli, lai piemērotos jauniem apstākļiem. Bet arī ražošanas uzņēmumu apgādes jautājums prasa drīzu atrisināšanu. Bez šīs problēmas, ražošanas uzņēmumi ir nodarbināti vēl ar citiem, tikpat spiedīgiem, kā piem.: ražojumu izvietošana, uzņēmumu juridiska baze un īpašumu tiesību nodrošināšana.

Uzņēmumu apgādi sarežģī plašais palīgmateriālu un darba rīku asortiments. Patērētāju kooperācija nevar šo uzdevumu veikt, jo tās darbība noris citā laukā. Tagad apgādes jautājumus kārto katrs uzņēmums individuāli. Nereti materiālus piedāvā uz izdevīgiem noteikumiem, bet lielas partijas, ko viens uzņēmums nespēj pārstrādāt. Parasti no šādiem piedāvājumiem jāatsakās, meklējot mazākas partijas, kaut arī uz neizdevīgākiem noteikumiem. Tāpat nākas noraidīt palīgmateriālu un darba rīku piedāvājumus. Uzņēmumu sazināšanās un kopdarbība varētu šīs grūtības novērst.

Ražojumu izvietošanas jautājums sāk palikt aktuāls ar uzņēmumu ražotspēju pieaugšanu, kas rodas pateicoties uzņēmumu tehniskās iekārtas izveidošanai un kvalificēta darba spēka izskološanai uzņēmumos. Tiešo ražošanas izdevumu ziņā daudzi uzņēmumi jau spētu sacensties ar vācu uzņēmumiem, bet produkcijas kāpināšanu kavē izejmateriālu trūkums. Rodot noņēmējus, kas pret ražojumiem dotu izejmateriālus, būtu atrasta izeja. Tāds noņēmējs varētu būt, piem., armijas kantīnes. Bet līdzšinējās sarunas, ko veikuši atsevišķi uzņēmumi, beigušās nesekmīgi, jo kantīnes pieprasa ražojumus tādos daudzumos, kādus viens uzņēmums nespēj dot. Arī šeit uzņēmumu kopdarbība varētu atrast atrisinājumu. Te būtu vēl jāpiemin eksporta iespējas, sevišķi dailamatniecības darinājumiem. Bet arī šinī gadījumā nepieciešams daudzu dailamatnieku uzņēmumu saskaņots darbs, jo eksports ir tikai reālizējams, nododot darinājumus lielā skaitā.

Beidzot svarīgie jautājumi par uzņēmumu juridiskiem pamatiem un uzņēmumu īpašnieku īpašumu tiesību nodrošināšanu kļūst arvien aktuālāki. Bet šie jautājumi ir kārtojami caur mūsu trimdas okupācijas un vācu centrālām iestādēm, kas atsevišķam uzņēmumam nav pa spēkam.

Šie jautājumi vairākkārt pārrunāti arī amatnieku organizāciju savienības sanāksmēs un valžu sēdēs, atzīstot, ka šo saimniecisko un juridisko jautājumu kārtošanai radāma sava organizācija, kurā uz kopdarbības pamatiem apvienotos ražošanas uzņēmumi. Abas savienības ir uzņēmušas ierosmi un izbidījušas savus pārstāvjus organizācijas darba veikšanai.

Organizāciju paredzēts izveidot šādi: nometnes ražošanas uzņēmumi, neatkarīgi no to juridiskās būves vai iekšējās iekārtas, dibina ražotāju kopas. Kopu var nodibināt ne mazāk par 4 uzņēmumiem. Katram uzņēmumam, neatkarīgi no tā apmēriem, ir viena balss kopas sanāksmēs. Kopas apvienotas ražotāju centrā, kurā valdi ievēl ražotāju kopu pārstāvji. Ražotāju kopu pārstāvju sanāksme ir organizācijas augstākais organs, kas nosaka ražotāju centra darbību. Ražotāju centrs atradīsies Eslingenā un preču sagādē izmantos V/S „Turības" tirdzniecības licenci, par ko vienošanās ar Eslingenas V/S „Turības" vadību jau panākta.

Ražotāju centrs un ražotāju kopas darbosies uz dibinātāju sapulces pieņemamo darbības noteikumu pamata un to uzdevumi un mērķi galvenos vilcienos apskatīti šai rakstā.

A. Jansons

Dr. A. Kaķis

Līgo svētki Venecuelas piekrastē

Mūsu otrais brauciens pāri okeanam nebija tik gluds kā pirmoreiz uz Rio de Žaneiro. Vētras sabangotā okeanā nokavējāmies un Venecuelas piekrasti sasniedzām Jāņa dienas rītā. La Guaikas ostā tomēr tik viegli netikām. No krasta mums telegrāfiski atbildēja, ka pilsēta svinot Svētā Jāņa dienu un neviens nestrādājot. Mūsu 860 DP transportā bija 60 latviešu un Līgo svētkus nosvētījām, braukājot gar Venecuelas piekrasti.

Otrā dienā jaunos imigrantus no ostas ar autobusiem aizveda uz Venecuelas galvaspilsētu Karakasu, kur tie 10 dienas palika nometnē un tad izvietosies darbos. Venecuelas valdība paredzējusi ieceļošanu kāpināt un iekārtot caurlaides nometni 2000 personām.

Mans nolūks nav nevienu vilināt uz Venecuelu, bet visumā gribu attēlot gūtos iespaidus. Pats Venecuelas krastā arī neesmu bijis un varu tikai atstāstīt dzirdēto.

Izceļotāji Venecuelā varot stāties imigrācijas pārvaldes piedāvātā darbā vai arī meklēt sev paši nodarbošanos. Esot vajadzīgi kvalificēti amatnieki, inženieri, tehniķi un lauksaimnieki. Venecuela katrā laikā varētu uzņemt kaut vai 1000 ārstu, bet privātprakse tiem atļauta tikai pēc 2 gadiem, kad iegūta pavalstniecība. Starplaikā jāstrādājot slimnīcās, fabrikās utt ar algu apm. 300 dolaru mēnesī. No lauksaimniecībām strādnieki cenšoties iet darbā naftas laukos, kur izpelņa lielāka, un pat lielas iekoptas platības paliekot bez apsaimniekotājiem.

Venecuelieču uzturu visvairāk sastāda augļi un saknes. Kartupeļi dārgāki par banāniem, kuŗus izlieto visdažādākā veidā, pat cepj maizi. Kilograms maksā 80 centu, sviests 40 centu, piens 15 centu, maize 15 centu klaipā, litrs benzīna 3 centi, cukurs 30 centu kg, zobu pasta 1 dolaru 20 centu tūbiņa, uzvalks 100 dolaru.

Pirmais iespaids no La Guaikas ostas pilsētas nav diezcik patīkams. Šķiet, tā ir viena no viskarstākām vietām pasaulē. Tur dzīvo tikai strādnieki mājiņās, kas drīzāk saucāmas par būdām bez logiem un skursteņiem. Galvaspilsēta Karakasa ar apm. 300.000 iedzīvotājiem jau atrodas augstienē un tur klimats esot patīkamāks, ar caurmēra temperatūru vasarā 17—24 gradiem.

Atpakaļceļā uz 3 dienām piestājām Trinidādes salā. Netālu no Trinidādes ir bij. Kurzemes hercogistes kolonija Tobago, kas tagad pieder angļiem. Saņēmām atvaļinājumu un izmantojām reto iedevību iepazīties ar tropu dzīves īpatnībām. Kāpām kokospalmās un purinājām banānus.

Tā kā neparedzēto apstākļu dēļ esam ceļā stipri nokavējušies, Brēmershafenā būsim tikai īsu brīdi un tūlīt ar jaunu DP transportu brauksim otrreiz uz Venecuelu. Tad arī ceru pamatīgāk iepazīties ar darba iespējām un dzīves apstākļiem.

Trinidādes salā, jūlijā.

Otrreiz uz Venecuelu

Pagājušā nedēļā Bremenshafenā uz pāris dienām piestāja IRO rīcībā esošais kuģis, kas ar latviešu medicīnisko personālu ārsta A. Kaķa vadībā jau veicis 2 braucienus pāri okeanam. Pirmā braucienā uz Braziliju devīs 860 DP, un tikpat lielu izceļotāju skaits otrreiz aizbrauca uz Venecuelu. 13. jūlijā kuģis otrreiz devās uz Venecuelu un no turienes, iegriežoties Ņujorkā, atgriezsies Vācijā apmēram pēc 5 nedēļām. Latviešu medicīniskais personāls ar starpvaldību bēgļu komiteju noslēdzis līgumu vēl par 2 braucieniem.

Nometņu dzīve

210 m vīriešu uzvalku drāna, 483 m dāmu kleitu, kostīmu, bērnu uzvalku un mēteļu drāna, dzija, vīriešu zeķes, pogas, diegi, adatas, 34 m oderes drāna, 101 m popelīna un 5 m uzvalku pielikumu no Starptautiskā Sarkanā Krusta izdalīšanai tautiešiem, kas nesaņem nometņu apgādi, saņemti BALK. Lūgumi mantu piešķiršanai iesūtāmi BALK Minchenē, Hercoga Rūdolfa ielā 49, līdz 20. jūlijam. Tiem pievienojami tās komitejas, kuŗā lūdzējs reģistrēts, apliecinājums, ka lūdzējs nesaņem apgādi un ka pieprasītās mantas lūdzējam nepieciešamas un viņš tās nespēj iegādāties. Izskrīnētiem jāpievieno agrākās nometnes komitejas apliecinājums par nometnē saņemtām mantām. Lūgumus izšķir īpaša komisija un piešķirtās mantas izsniegs caur to komiteju, kuŗā lūdzējs reģistrēts. Tuvākā laikā sagaidāms otrs mantu sūtījums, kas arī domāts to tautiešu aprūpei, kas nesaņem nometņu apgādi. Bez tam īpašs mantu sūtījums paredzēts arī sadalei apgādībā esošiem tautiešiem.

76 jaunus dārzkopjus, 58 zemkopjus, 51 lopkopi, 24 traktoristus un 10 būvamatniekus savā otrājā izlaidumā devusi Alterfrādes lauksaimniecības skola. Izlaiduma dienā sekmīgākie absolventi saņēma īpašas veltes.

Nevis latviešiem Anglijā, kā tas iespiedkļūdas dēļ minēts Latvijas iepriekšējā numurā, bet latviešiem Austrijā pieteikts pārtikas sainīšu sūtījums no Šveices.

Lībekas nometnes vecākais J. Miezis jūlija pirmā pusē devies darbā uz Angliju. Tā kā pēc jaunajiem noteikumiem tiem, kas vecāki par 50 gadiem, vajadzīgi divi par 50 gadiem jaunāki izbraucēji, kas uzņemas aizgādību, tad šajā gadījumā aizgādību par J. Miezi uzņēmušās divas Lībekas latvietes — izbraucējas.

Svara zaudēšana jūnija mēnesī konstatēta lielākai daļai bērnu Vircburgas centrālajā latviešu nometnē. Ārsti domā, ka tas izskaidrojams ne vien ar nepietiekamo bērnu uzturu, bet arī ar nevērību pret bērnu veselību, pieļaujot bērniem augu dienu dzīvot bez ēšanas, ar vēlu iešanu pie miera utt.

220 sarīkojumu ar 120.000 apmeklētājiem, neskaitot sporta sarīkojumus, kopš 1946. g. 16. janvāra noticis Vircburgas centrālajā nometnē. Par tiem ieņemtas 260.968 markas, no kuŗām nometnes kase saņēmusi 93.246 markas. Sarīkojumu skaitā visvairāk teātŗa izrāžu (65), solistu koncertu (42) un citu koncertu (20). Visvairāk apmeklētas teātŗa izrādes, vismazāk priekšlasījumi. Katrs Vircburgas latvietis caurmērā apmeklējis 40 sarīkojumus un izdevis par to 96 markas. Jaunatne visvairāk apmeklējusi jautros un deju sarīkojumus.

Piemiņas plāksnes tautiešu kapos

Jaunatne aizvien bijusi atsaucīga palīdzības darbam. Arī tagad daudzās vietās svešumā tautiešu kapu kopiņas apkopj un ziediem pušķo skauti, gaidas un skolu jaunatne. Piemēram, Gaiziņa skautu vienība kopēji ar kaimiņu vienībām apzinājusi un tuvākā nākotnē uz 30 mirušo karavīru kapiem uzliks vienādas piemiņas plāksnes pēc LKPP apstiprinātā meta. Tāpat atzīmējama Nāvassalas skautu vienība, kas piemiņas plāksnes jau uzstādījusi.

Bet pēdējā laikā darbs izvērties plašumā, uzsākta visu svešumā mirušo tautiešu kapu vietu apzināšana. Līdz šim lielāko rosību kapu vietu apzināšanā uzrāda Kokneses, Embūtes, Sidrabenes uc skautu vienības. Latviešu skautu priekšnieks prof. Dr. E. Dunsdorfs šinī darbā aicina talkā ikvienu tautieti, pieteicot tuvākai skautu vienībai ziņas par mirušo tautiešu kapu vietām. Ja tuvumā nedarbojas skautu vienības, ziņas piesakāmas tieši skautu priekšniekam, Baltijas universitātē, Pinnebergā. Pie šī darba aicināti arī mācītāji, skolotāji, skolu jaunatne, nometņu pārvalžu darbinieki un visi, kam rūp latviešu tautas kopība.

Darba apstākļi Francijas lauksaimniecībā

P. Priedītis, kas Austrijas apgabala latviešu komitejas uzdevumā devās uz Franciju noskaidrot darba apstākļus turienes lauksaimniecībā, apmeklējis vairākas saimniecības Dienvidfrancijā un ievācis ziņas franču iestādēs, tagad ziņo, ka franču lauksaimnieki labprātāk par baltiešiem darbā gribētu pieņemt italiešus. Franču lauksaimnieku apsvērumi balstoties uz to, ka italieši vairāk piemēroti Dienvidfrancijas klimatam, tiem pazīstama Dienvidfrancijas galvenā lauksaimniecības nozare — vīnkopība un ka ar italiešiem valodu radniecības dēļ būtu vieglāk sarunāties nekā ar baltiešiem.

Pēc P. Priedīša ziņām, darbs Francijas lauksaimniecībā būtu sīkās saimniecībās. Darba laiks 8 stundas dienā. Alga 6000 franku mēnesī, pie kam eksistences minimumu Francijā vienai personai arī vērtē uz 6000 frankiem. Strādniekiem apmešanās telpas atsevišķās saimniecībās būtu iespējams sagādāt uz vietas, bet pa lielākai daļai tās strādniekiem jāmeklē pašiem ārpus darba vietas. Salīdzinot ar apstākļiem Ziemeļfrancijā, dienvidos darbs neizdevīgāks. Pirmkārt, sliktāki dzīvokļu apstākļi un, otrkārt, dienvidos pārtika strādniekiem jāpērk veikalos un to nevar saņemt pie saimnieka, kā tas iespējams ziemeļos. Vienīgi pats darbs dienvidos vieglāks nekā ziemeļos.

P. Priedītis ziņo arī par pamestām saimniecībām Francijā, kur zeme stāv neapstrādāta. Tādu saimniecību tomēr neesot daudz un tās piederot privātpersonām, tā kā par viņu apsaimniekošanu vai iegūšanu īpašumā noteicēji esot īpašnieki. Francijas valdībai uz šīm saimniecībām neesot nekādu tiesību. Lai valdība varētu par pamestām saimniecībām dot kādus rīkojumus, būtu jāgroza pastāvošie Francijas likumi, uz ko neesot cerību. P. Priedīša secinājums, apsverot visus apstākļus, ir tāds, ka, ja kādi tautieši Vācijā vai Austrijā izšķirtos darbā doties uz Franciju, tad ieteicamāk būtu meklēt darbu nevis dienvidu, bet ziemeļu Francijā.

Darba arteļi Anglijā

NO KĀDAS TAUTIEŠA VĒSTULES

Esmu še jau gandrīz divi mēnešus. Strādāju un pelnu naudu, kam ir vērtība. Iebraukuši kādu mēnesi nodzīvojām bezdarbnieku kārtā. Šinī laikā saņēmām brīvu pajumti, brīvu uzturu, brīvu un baltu gultas veļu utt, un bez tam vēl 5 šiliņus kabatas naudas nedēļā. Darbu varējām izvēlēties katrs pēc savas patikas, apklaušināšanās un spriduma.

Es izvēlējos iestāties kādā darba arteļī, kas man pie brīva uztura, brīva dzīvokļa, brīvas gultas un brīvas apmazgāšanas garantēja algu 2,5 mārciņas nedēļā cauru gadu, vienalga, vai darbs būtu vai nebūtu. Savā arteļī esam 160 cilvēku un arteļa vadība mūs izsūta darbos visur, kur pēc darba rokām pieprasa, pašreiz galvenokārt pie lauksaimniekiem. Tie, kas nav saistījušies arteļos, bet līgst darbos individuāli, izpelna nedēļā ap 0,5 mārciņu vairāk. Toties viņiem nav tiek lielā drošība par rītdienu kā mums. Mums pašiem par darba samekšanu arī nav nekādu rūpju. Pēdējais apstāklis diezgan svarīgs sevišķi valodas nepratējiem un arī tāpēc, ka še ir paraša strādniekus, arī lauksaimniecībai, līgt tikai uz vienu nedēļu.

Valodas pratēji, manīgākie, aktīvākie un tādi, kas jau apguvuši vietējās īpatnības, gan apgalvo, ka bez arteļa esot spožākas izredzes un varbūt arī es tam kādreiz piekritīšu, bet šimbrīžam esmu apmierināts tā, kā ir.

Dzīvoju labi iekārtotā barakā. Vienā istabā esam kopā pa pieci, paši pēc savas izvēles. Ēst dod četras reizes dienā. Divās pamatreizēs katrreiz ir trīs ēdieni, otrās divās reizēs — divi ēdieni.

Uz darbu un no darba ved un atved atpakaļ ar mašīnu. Es jau dīvas nedēļas esmu arteļī, bet šinī laikā darbā biju tikai trīs dienas. Bija jākaplē bietes. Darbs nebija grūts un darba temps tika ieturēts tāds, kā savā laikā to ieturēja kvartnieki muižās, bet saimnieks ar mūsu darbu bija ļoti apmierināts un teica, ka tik straujā tempā neesot vajadzīgs strādāt. Gadā mums apsolīts arī vienu mēnesi atvaļinājuma.

Maize, gaļa, cukurs, sviests, mārdumi un varbūt vēl kaut kas no pārtikas te racionēts. To tiesu pilnīgi brīvi pērkams itin viss, kam var piemetināt vārdu „konservēts". Lai varētu izprast mūsu nedēļas algās 2,5 mārciņu vērtību, minēšu cenas. Kurpes maksā 12—30 šiliņu, darba apavi 9—18 šiliņu. Uzvalks sākot no 2 mārciņām. Radio aparāts līdz 20 mārciņām. Vislabākā baltmaize 4,5 pensi mārciņā. Konservēta gaļa 3 šiliņi mārciņā. Šokolāde 20 šiliņu mārciņā.

Šīs cenas attiecas uz Jorkas apgabalu.

Anglijā, jūlijā. A. Ab.

Latvieši Zviedrijā

Karaļa krekls un karaļa krēsls

Maz ir tādu latviešu Zviedrijā, kam laivā līdz paņēmies mantu kalns ar sedziņām no plauktiņiem vai trauku servizēm. Vairums ir tādu, kam līdzi mugursoma un 1—2 koferi. Ir prāvs skaits latviešu, kam no dzimtenes līdzi nav nekā.

Visus garos kara gadus Zviedrijā ieplūda no visām debesu pusēm bēgļi, un lielais vairums bija tādu, kam nebija nekā. Šo bēgļu apgādei Zviedrijas valdība pie sociālās pārvaldes (Socialstyrelsen) radīja īpašu nodaļu bēgļu aprūpei. Atstājot bēgļu nometni, bēglis — atkarībā no darba — vispirms no darba pārvaldes saņēma divas kārtas darba drēbju, vienkāršus darba apavus un kabatas naudu divu nedēļu uzturam. „Styrelsen" deva pilnu komplektu veļas, apģērbu, apavus un mēteli, bez tam naudu īres samaksai līdz pirmai algas saņemšanai. Gimenes galva uz atmaksas noteikumiem varēja pieprasīt mēbeles: 1 galdu, attiecīgu skaitu saliekamas gultas, krēslus, virtuves un gultas piederumus. Tā katrs bēglis tika pie karaļa dāvāta krekla, uzvalka un citām mantām un iespējas kreditēties par mēbelēm.

„Styrelsen" darbinieces bija gandrīz tikai sievietes. Katrai bēgļu ģimenei bija īpaša akts, viņas, nerēķinoties ar laiku, katru rūpīgi izpraŗņāja, visu atzīmēja un sevišķi grūtos apstākļos esošiem izsniedza vēl speciālus pabalstus. Ir ģimenes, kas saņēmušas palīdzību par vairākiem tūkstošiem kronu.

Savu bēgļu aprūpību „Styrelsen" nav beidzis vēl šodien. Vēl izsniedz atbalstus slimības gadījumos, samaksā slimnīcas izdevumus. Izsniedz pabalstus arī dzemdību un miršanas gadījumos.

„Socialstyrelsen" dāmas ir kā eņģeļi, kas ierodas pie tā, kas nokļuvis grūtumā. Ir bijuši gadījumi, kur saņemts atbalsts arodizglītībai un aizdevumi darba rīku iegādei. „Socialstyrelsen", tā sakot, ir klāt pie dzimšanas un miršanas. Jāsaka, ka šinī ziņā pat paši zviedri nesaņem tik labu aprūpi kā bēgļi. Un tas patiesi ir skaisti, jo līdzekļu trūkumu mēs visi izjūtam un jaunas dzīves sākums svešā zemē nevienam nav viegls.

Laimi, ka Zviedrija netika ierauta karā un nav izpostīta, zviedri atmaksā ar visu iespējamo palīdzību citām karā cietušām tautām: pēc saviem apstākļiem atļaujot bēgļu piederīgiem ieceļot Zviedrijā, ļaujot sūtīt sainīšus ar pārtiku un drēbēm, kā arī plašā mērā sūtot palīdzību trūkumā esošām tautām.

Stokholmā, julijā.

Nikolajs Seglenieks

VĒSTULES REDAKCIJAI

P. Ozols, Kemptenē

ATKLĀTI VĀRDI

Tajā laikā, kad lielākā daļa mūsu trimdinieku sāka smago nometnes dzīvi, visās vietās varēja vērot entuziasmu: nedaudz dienu laikā kopī skandināja dziesmas, ierīkoja kartotēkas, skolotāji pulcināja ap sevi bērnus. Neviens neprasīja, kas par to būs, jo saprata, ka darbs jāveic pašu un vispārības labā. Tagad stāvoklis pakāpeniski jau tā mainījies, ka rodas bažas.

Nav šaubu, ka divi gados daudz sasniegts, sevišķi organizācijas ziņā. Mums ir savi pārstāvības organi, mākslas vienības, vērtīgi periodiski izdevumi un grāmatu apgādi, nopietni pārskološanās iestādījumi, skolas, darbnīcas utt. Bet tajā pašā laikā mēs paši noteikti esam kļuvuši arī vienaldzīgāki, gandrīz kūtrāki. Ir nometnes, kuŗās vairs nevar kopī pastāvēt, jo trūkst dziedātāju. Kāpēc? Nav intereses. Bet, kad dziedātājiem piesola par katru mēģinājumu cigaretes, tie sanāk, pat tādi, kas nekad savā mūžā nav kopī dziedājuši.

Mēs daudz runājam arī par mūsu darba gribu. Tomēr man liekas, ka mums draud slinkuma un vienaldzības sērga, mēs tikai par to izvairāmies runāt. Fakti gan liecina, ka liels procents nometņu iedzīvotāju ir nodarbināti, bet nodarbināto vairums tomēr strādā tikai tādēļ, ka tas ir vienīgais līdzeklis papildus uztura un citu kompensāciju saņemšanai. Ļoti maz ir to, kas tagad strādā darba mīlestības vai nacionālās pašapziņas mudināti. Apzinīgi vai neapzinīgi gandrīz arvien pirmais jautājums ir — kas man par to būs? Strādājot svešam saimniekam, šis jautājums, bez šaubām, ir vietā, bet pēc tam nevajadzētu īpaši dižoties ar darba mīlestību.

Slimības, un arī kūtruma un vienaldzības slimība — parasti izplatās ātri. Šajā gadījumā tas var novest mūs pie tā, ka kādā dienā vairs paši sevi nepazīsim. Tāpēc jādara viss iespējamais, lai sērgai neļautu izplatīties. Šis jautājums nopietni jāpārdomā ikvienam. Nepiemānīsim sevi ar pašslavināšanu un neideālizēsim paši sevi, bet lausim objektīvai kritikai pienākt tuvāk. Tā sasniegsim vairāk.

Straumēni franču valodā

...ā bija Parīzē Dunkēna ...ēju dēļ notika Edv. Virzam ...ā simtā pēcpusdiena sakarā ...ā literatūras izkāpumu. ...ā Bērtrānes fulkojumā. ...ā bija izrādīties daudzi ...ā autora un literatūras pārzi... ...ā ko ievadīja Raimonds Dum... ...ā atmiņās par lielo ...ā dāsminieku, kas vairāk... ...ā pie daudz straumēnu draugu. ...ā par Edv. Virzas darbiem ...ā Marie de la Roše (Marc de ...ā tēvi, pārdot uz Virzas domu ...ā ar franču kultūru ...ā ar eiropiešo izpratēju ...ā pamudinājis Straumēnus ar ...ā ukraiņu elementus. Re... ...ā pukšķas paraugiem un ...ā nolasīja dažas Straumēnu la... ...ā Turpinājumā dzili izjusti ...ā Virzas prozu lasīja ...ā slavenā vijolniece Lucija ...ā ievērojamā vijolniece Lucija ...ā ar šo rindiņu autora ...ā pavadījumiem.

...ā vērojams, Parīzes literārā ...ā Straumēnu parādīšanos uz... ...ā rosinājuši. Arī presē sāk parā... ...ā atsaukšanās. Strau-

mēni iznākuši ...
apgādā un d...
līdzstrādājis ...
Dunkēnas. Tu...
smīgs, valod...
krāšņs un bag...
jas Bertrānes ...
latviešu literā...
jumi franču ...
kas uc), bet ...
kais mūsu lī...
tulkojums fra...
ka Straumēnu...
garam. Par to...
rānei, kas ar ...
rīzē turpina ...
propagandas ...
aprindās, gan...
gara kultivēs...
vidū.

Parīzē, jūn...
T. Ā.

Desmit baušļi

IDAĀRA HUVERA BRĪDINĀJUMS AMER...

Amerikāņu žurnāls „Newsweek" ...ūtā Federālā izmeklēšanas biroja ...ūtāja Edgara Huvera rakstu par ...ūtāja Valsts patlaban aktuā... ...ā tēmu — „Kā apkarot komūnis... ...ā. Huvers norāda, ka ASV labā... ...ā izmeklēšanas līdzeklis pret ko... ...ā mūsu draudiem esot amerikāņu ...ā amerikāniskais dzīves stils. ...ā komūnisti nevar cerēt sa... ...ā savu mērķi — iznīcināt pašr... ...ā tautu, ja iepriekš nesaposta ...ā tautas stilu un nerada sajukumu ...ā nestabilu demokratiskās sadzīv... ...ā iestādījumiem.

ASV mākslai esot vairāk brīvības ...ā augstāks dzīves standarts nekā ...ā valstīm, tādēļ tās valdība esot ...ā mērķis komūnistu uzbru... ...ā, jo tā esot šķērslis ceļā uz ...ā revolūciju. Šo uzbrukumu ...ā esot bīstami novirzīties ...ā tālu „pa labi" vai arī aizliet ...ā tālu „pa kreisi". Fašisma un ...ā starpā stāvēšana esot ...ā — abi esot totalitāri, antide... ...ā un bezdievīgi. Abi lieto... ...ā pilus krāpšanas un viltus pa... ...ā, lai sasniegtu savus mēr... ...ā – tirraniju un apspiešanu.

...ā amerikāņu cīņā pret komūnis... ...ā nesaost vietas politiskai policijai, ...ā pārvaldījusi stāvokli fašistu un ...ā komūnistu zemēs. ASV sekmīgi spē... ...ā karā laikā aizsargāties pret spie... ...ā un sabotieriem, neupurējot at... ...ā pilsoņa tiesības. ASV spējot ...ā aizstāvēties pret komūnisma ie... ...ā draudzes ar tiem pašiem demokrā... ...ā aizsardzības līdzekļiem. Dro... ...ā cīņas līdzeklis esot patiesība, ...ā komūnisti nevarot paciest nepār... ...ā pret sevi vērstu atklātības ...ā. Viņu sekmīgākais darbs ...ā slepenības aizsegā, par galve... ...ā instrumentiem lietojot melus ...ā vīlību. Huvers domā, ka pirmais ...ā cīņā pret komūnismu esot ...ā parādīt komūnistu patiesos ...ā.

Komūnistu organizācija ASV esot ...ā divās pakāpēs. Virsējā pa... ...ā darbojas atklāti, lietojot skaņī... ...ā, bet viltīgas frazes un piekaŗot

Chronika

Rakstnieku vakars BALK ierosmē ...ā 12. jūlijā Fišbachas latviešu ...ā. Tajā vērtīgu pārskatu par ...ā trimdas literatūru deva E. Aistars, ...ā K. Rabāca akcijēja dažas mūsu ...ā rakstniecības iezīmes, pieskar... ...ā arī trimdas ievirzei. Dze... ...ā lasīja vienīgi dzejnieces — R. ...ā, Z. Lazda, R. Skujiņa un ...ā, bet dzejnieka T. Zeltiņa ...ā dzejoļus noskandēja L. Ozoliņš. ...ā caurausta prozas gabaliņu ...ā Knuts Lesiņš, bet pagaru no... ...ā Jonass Miesnieks. Sarīkojums ...ā ļoti labi apmeklēts un ir liecība ...ā Fišbachas latviešu interesēm.

Bavārijas latviešu rakstniecības ...ā preses darbinieku kopā par va... ...ā ievēlēta Z. Lazda, Knuts ...ā un J. Bičolis. Kopa grib vei... ...ā sazināšanos, iespējamību ro... ...ā sniegt materiālo palīdzību ...ā un preses darbinie... ...ā, organizēt nometņu garīgo ap... ...ā un pārstāvēt profesionālās in... ...ā preses biedrības valdē.

Ludis Bērziņš sakārtojis dzejoļu ...ā Mūža stiga.

Zinaīdas Lazdas dzejoļu krājums ...ā darza rotātora technikā iz... ...ā Fišbachas latviešu nometnes

eļi Anglijā

TĒSA VĒSTULES

bet šīmbrīžam esmu apmierināts u
kā ir.

Dzīvoju labi iekārtotā barak
vienā istabā esam kopā pa pie
paši pēc savas izvēles. Ēst dod če
ras reizes dienā. Divās pamatreizē
atrreiz ir trīs ēdieni, otrās divās
reizēs — divi ēdieni.

Uz darbu un no darba vedu un at
ved atpakaļ ar mašīnu. Es jau divu
nedēļas esmu arteļī, bet šīnī laikā
darbā biju tikai trīs dienas. Bija sl
kaplē bietes. Darbs nebija grūts un
darba temps tika ieturēts tāds, ka
savā laikā to ieturēja kvartīrnieki
muižas, bet saimnieks ar mūsu dar
bu bija ļoti apmierināts un teica, ka
tik strauju tempā neesot vajadzīgs
strādāt. Gadā mums apsolīta ot
vienu mēnesi atvaļinājuma.

Maize, gaļa, cukura, eļļas, ož
duni un varbūt vēl kaut kas no
pārtikas te racionēts. To tiesu pā
nīgi brīvi pērkams itin viss, kas
var pieminēt vārdu „konservēv
Lai varētu izprast mūsu nedēļas al
vas 2,5 mārciņu vērtību, minēš
nas. Kurpes maksā 12—30 šilliņu
darba apavi 9—18 šilliņu. Uzvalk
kot no 2 mārciņām. Radio aparāt
līdz 20 mārciņām. Vislabākā bal
maize 4,5 pensi mārciņā. Konservēv
gaļa 3 šilliņi mārciņā. Šokolāde 9
šilliņu mārciņā.

Šīs cenas attiecas uz Jorkas ap
gabalu.

Anglijā, jūlijā. A. Ab

Latvieši Zviedrijā

karaļa krēsls

[illegible]akstyrelsen", tā sakot, ir klāt pē
zīmēšanas un miršanas. Jāsaka, ka
ni ziņā pat paši zviedri nesaņem
ļk labu aprūpi kā bēgļi. Un tas pa
ēsi ir skaisti, jo līdzekļu trūkumu
ēs visi izjūtam un jaunas dzīves
ikums svešā zemē nevienam nav
egls.

Laimi, ka Zviedrija netika ierauta
ārā un nav izpostīta, zviedri at
aksā ar visu iespējamo palīdzību
ām karā cietušām tautām: pē
viem apstākļiem atļaujot bēgļu
ederīgiem ieceļot Zviedrijā, ļaujot
tīt sainīšus ar pārtiku un drēbēm,
arī plašā mērā sūtot palīdzību
ikumā esošām tautām.

Stokholmā, jūlijā.

Nikolajs Segleniek

VĒSTULES REDAKCIJAI

Ozols, Kemptenē

ATKLĀTI VĀRDI

Tajā laikā, kad lielākā daļa mūsu
ndinieku sāka smago nometnes
vi, visās vietās varēja vērot en
āsmu: nedaudz dienu laikā kopš
ndināja dziesmas, ierīkoja kar
ēkas, skolotāji pulcināja ap sevi
mus. Neviens neprasīja, kas par
būs, jo saprata, ka darbs jāveic
u un vispārības labā. Tagad stā
ītis pakāpeniski jau tā mainījies
rodas bažas.

av šaubu, ka divi gados dau
iegts, seviški organizācijas ziņā
ms ir savi pārstāvības organi,
kalas vienības, vērtīgi periodiski
vumi un grāmatu apgādi, no
mi pārskološanās iestādījumi,
as, darbnīcas utt. Bet tajā pašā
ā mēs paši noteikti esam kļuvuši
vienaldzīgāki, gandrīz kūtrāki.
nometnes, kurās vairs nevar kopt
āvēt, jo trūkst dziedātāju. Kā
Nav intereses. Bet, kad dzie
ājiem piesola par katru mēģinā
u cigaretes, tie sanāk, pat tādi,
nekad savā mūžā nav kopī dzie
ājuši.

ēs daudz runājam arī par mūsu
ba gribu. Tomēr man liekas, ka
ns draud slinkuma un vienaldzī
sērga, mēs tikai par to izvairā
runāt. Fakti gan liecina, ka
procents nometņu iedzīvotāju
odarbināti, bet nodarbināto vai
s tomēr strādā tikai tādēļ, ka
ir vienīgais līdzeklis papildus
ra un citu kompensāciju saņem
ī. Loti maz ir to, kas tagad
lā darba mīlestības vai nacionā
pašapziņas mudināti. Apziņigi
neapziņīgi gandrīz arvien pir
jautājums ir — kas man par
ūs? Strādājot svešam saimnie
šis jautājums, bez šaubām, ir
bet pēc tam nevajadzētu īpaši
ies ar darba mīlestību.

mības, un arī kūtruma un
ildzības slimība — parasti iz
s ātri. Šajā gadījumā tas var
t mūs pie tā, ka kādā dienā
paši sevi nepazīsim. Tāpēc jā
viss iespējamais, lai sērgai ne
izplatīties. Šis jautājums no
jāpārdomā ikvienam. Nepie
šim sevi ar pašslavināšanu un
ālizēsim paši sevi, bet lausim
tīvai kritikai pienākt tuvāk.
āsniegsim vairāk.

Straumēni franču valodā

Jūnija beigās Parīzē Dunkāna akadēmijas zālē notika Edv. Virzam veltīta svinīga pēcpusdiena sakarā ar Straumēnu iznākšanu franču valodā Aijas Bertrānes tulkojumā. Sarīkojumā bija ieradušies daudzi Parīzes mākslas un literatūras pārstāvji un to ievadīja Raimonds Dunkāns, kavēdamies atmiņās par lielo latviešu dziesminieku, kas vairākkārtīgi ciemojies Parīzē un bija iemantojis šeit daudz sirsnīgu draugu. Pārskatu par Edv. Virzas darbiem sniedza Marks de la Rošs (Marc de la Roche), norādot uz Virzas domu un gara saskari ar franču kultūru un tā vakareiropisko izsmalcinātību, tomēr nezaudējot arī tipiski nacionālos un oriģinālos elementus. Referents salīdzināja Straumēnus ar Vergilija bukolikas paraugiem un beidzot nolasīja dažas Straumēnu lapaspuses. Turpinājumā dziļi izjusti un izteiksmīgi Virzas prozu lasīja Parīzē iecienītās aktrises — Fanija Robiane un Rēna Lorēna (Reine Lorin), iemantojot siltu klausītāju atsaucību. Mūzikālā daļā latviešu tautasdziesmas dziedāja Renē Dionisa, bet J. Vītola romanci noskaņīgi spēlēja ievērojamā vijolniece Lucija Artopulose, ar šo rindiņu autora klavierpavadījumiem.

Cik vērojams, Parīzes literārā publika Straumēnu parādīšanos uzņēma atsaucīgi. Arī presē sāk parādīties labvēlīgas atsauksmes. Straumēni iznākuši Dunkāna akadēmijas apgādā un darba veikšanā aktīvi līdzstrādājis arī pats Raimonds Dunkāns. Tulkojums viscaur izteiksmīgs, valoda pilnskaniga, stils krāšņs un bagāts. Jāpiezīmē, ka Aijas Bertrānes spalvai pieder arī citu latviešu literatūras paraugu tulkojumi franču valodā (Skalbes pasakas uc), bet šis laikam ir nozīmīgākais mūsu literatūras meistardarba tulkojums franciski, it sevišķi tādēļ, ka Straumēnu esence tik tuva latīņu garam. Par to jāpateicas Aijai Bertrānei, kas ar nerimtīgu enerģiju Parīzē turpina gan latviešu mākslas propagandas darbu franču kultūras aprindās, gan arī mūsu nacionālā gara kultivēšanu šeit esošo tautiešu vidū.

Parīzē, jūnija beigās.

Tālivaldis Ķeniņš

Zinaīda Lazda

AIZA

Kur tu lai manu mīlestību liec? —
Tik tālu mana dzīve stāv no tavā.
Kā tu lai visām aizām pāri tiec? —

Un es — es vajā netieku no savas,
No tā, kas bijis jau un apbedīts
Un tomēr kāpj kā migla tāls no gravas.

Tu tālas dienas tikko ausis rīta.
Tā tevi paņēmusi ved pie rokas,
Un jūsu soļiem laiki viņo līdz.

Bet man — man mīlestība, vientulība, mokas.
No krājuma Tālais dūmos.

Dirigents Vircburgā

Iegriežoties Viroburgas centrālajā nometnē, tikami vērot turienes latviešu teātŗa rosīgo darbu. Rakstnieks Ģirts Salnais, būdams šī teātŗa vadītājs, ir aizrautīgs skatuves mākslas cienītājs un blakus administrātīvajiem pienākumiem katrā inscenējumā uzņēmies galvenās vai iezīmīgākās lomas tēlošanu. Atzīstama lietpratība manāma režisora Lilijas Salnās skatuviskajā fantazijā, ko atbalsta Vīļa Laiviņa dekorācijas.

Kaut gan pārmaiņas teātŗa personālā bijušas par iemeslu daļu agrāku inscenējumu izrāžu priekšlaicīgai pārtraukšanai, darbs nav rimis, un 12. jūlijā Vircburgas latvieši savā teātrī noskatījās Emīļa Skujenieka komēdijas Dirigents pirmizrādi.

Šī komēdija mūsu drāmatiskajā literatūrā nav gan nekāds sevišķs notikums. Jau pēc savas tematikas tā liek atcerēties gan Gogoļa Revidentu, gan mūsu pašu Vulfa Svētkus Skangalē. Izkārtodams darbību pa četriem cēlieniem, autors tomēr nespēj to saspriegt un kāpināt līdz beigām. Jau otrā cēliena beigās noskaidrojas iespējamais atrisinājums, tā ka ceturtais cēliens šķiet pavisam mākslīgi piediegts iepriekšējiem. Taču tad, kad Skujeniekam izdodas savas personas dabūt uz skatuves (lai pēc brīža tās atkal novāktu), drāmatiskais dialogs rit ar zināmu veiklību, gan nespējot izraisīties no liekvārdības un lētas komikas paņēmieniem (nepareiza svešvārdu izruna u. tml.). Gluži labi veidota daža situācija, zīmīgi tverts dažs maspilsētas tips (Baigais, Bullītis). Publikai, kas grib ko noskatīties vieglu laika kavēkļu dēļ, Skujenieka komēdija būs īsti pa prātam. Bet vasaras karstumā tikai retam būs vēlēšanās sekot nopietnāku problēmu risināšanai.

Režisore Lilija Salnā bija darījusi ļoti daudz, lai mākslinieciski pavieglā komēdija parādītos iespējami interesantā inscenējumā. Ja zināms, ka tālotāju lielākā daļa aktieŗu gaitas sākuši tikai trimdā, tad sasniegumi patiešām ievērojami. Pieminot vēl Laiviņa gaumīgi veidotās dekorācijas, droši var teikt, ka Skujenieka Dirigents Viroburgas latv. teātrī piedzīvojis līdz šim labāko iestudējumu.

Viroburgas latvieši, sanākuši kuplā skaitā, neskopojās ar atzinību tālotājiem un režisorei, veltīgi saukdami, lai parādās autors.

Jānis Rudzītis

Desmit baušļi cīņā pret komūnismu

EDGARA HUVERA BRĪDINĀJUMS AMERIKĀŅU NĀCIJAI

Amerikāņu žurnāls „Newsweek" sniedz Federālā izmeklēšanas biroja vadītāja Edgara Huvera rakstu par Savienotajās Valstīs patlaban aktuālu tematu — „Kā apkarot komūnistus". Huvers norāda, ka ASV labākais aizsardzības līdzeklis pret komūnisma draudiem esot amerikāņu pašu amerikāniskais dzīves stils. Amerikas komūnisti nevar cerēt sasniegt savu mērķi — iznīcināt pašreizējo iekārtu, ja iepriekš nesaposta šo dzīves stilu un nerada sajukumu un neuzticību demokratiskās sadzīves iestādījumiem.

ASV nācijai esot vairāk brīvības un augstāks dzīves standarts nekā citām tautām, tādēļ tās valdība esot centrālais mērķis komūnistu uzbrukumiem, jo tā esot šķērslis ceļā uz pasaules revolūciju. Šo uzbrukumu atvairīšanā esot bīstami novirzīties pārāk tālu „pa labi" vai arī aiziet pārāk tālu „pa kreisi". Fašisma un komūnisma starpā atšķirība esot maza — abi esot totālitāri, antidemokratiski un bezdievīgi. Abi lietojot tos pašus krāpšanas un viltus paņēmienus, lai sasniegtu savus mērķus — tirraniju un apspiešanu.

Bet amerikāņu cīņā pret komūnismu neesot vietas politiskai policijai, kas pārvaldījusi stāvokli fašistu un komūnistu zemēs. ASV sekmīgi spējusi kaŗa laikā aizsargāties pret spiegiem un sabotieŗiem, neupurējot atsevišķa pilsoņa tiesības. ASV spējot arī aizstāvēties pret komūnisma iefiltrēšanos ar tiem pašiem demokratiskiem aizsardzības līdzekļiem. Drošākais cīņas līdzeklis esot patiesība, jo komūnisti nevarot paciest nepārtraukti pret sevi vērstu atklātības skatienu. Viņu sekmīgākais darbs noritot slepenības aizsegā, par galvenajiem instrumentiem lietojot melus un viltību. Huvers domā, ka pirmais solis cīņā pret komūnismu esot skaidri parādīt komūnistu patiesos mērķus.

Komūnistu organizācija ASV esot izveidota divās pakāpēs. Virsējā pakāpe darbojas atklāti, lietojot skanīgas, bet viltīgas frazes un piekarot „reakcionāra", „komūnistu ēdāja" vai „hitlierieša" izkārtni ikvienam, kas pretojas viņu doktrīnām. Katrs, kas noskaņots pret komūnismu, ir „fašists", „imperiālists" vai „monopolkapitālists". Otra organizācijas pakāpe darbojas pagrīdē un sastādās no disciplinētām komūnistu konspirātoru brigādēm, kuŗu darbs arī ir bīstamākais.

Tālāk Huvers piemin komūnistu partijas deklarāciju, kuŗā teikts, ka partija cīnās par pilnīgu fašisma iznīcināšanu un ilgstošu mieru. Bet ikvienam esot vēl atmiņā laiks, kad komūnisms un fašisms bijuši atklāti sabiedrotie. Toreiz Amerikas komūnisti pretojušies visiem likumiem, kas balstīja ASV aizsardzības spējas. Bet kad arī Krievija kļuvusi par Vācijas uzbrukuma objektu, amerikāņu komūnisti apsviedušies un atbalstījuši visu to, ko pirms tam apkaŗojuši.

Huvers tālāk citē kāda komūnistu funkcionāra padomus saviem šķiras biedriem kā pierādījumu tam, ka komūnisti sludina revolūciju ar varas līdzekļiem. Bet viņi atzīst, ka revolūcija nenāks ātrāk, iekams to nelevadīs „lielā krize" — ģenerālstreiks, kaŗš, pilsoņu kaŗš vai liela saimnieciska depresija. Tādēļ amerikāņu uzdevums esot iedarbināt savu demokratiju tā, lai šī „lielā krize" nekad neatnāktu.

Huvers rakstā vēl norāda, ka oficiālais komūnistu partijas biedrs neesot vienīgais drauds, bet vēl jo bīstamāki esot daudzie līdzskrējēji visādās frontēs. Komūnisti ASV patlaban pūloties īpašā kampaņā pavairot savas partijas biedru skaitu līdz 100.000, bet šis cipars nenorādot viņu reālo spēku. Partijas atbalstītāju skaits sasniedzot veselu miljonu.

Rakstā sīki apskatīta komūnistu darbības taktika, iefiltrējoties visdažādākajās organizācijās, seviški arodbiedrībās. Bez tam Huvers apraksta sekmīgākos pretlīdzekļus, savelkot kopā „desmit baušļos". Daži no šiem baušļiem ir: Neapzīmogo nevienu par komūnistu, iekāms tev nav pierādījumu; nesajauc liberāli un progresīvi domājošos ar komūnistiem; neļauj apsīkt cīņai pret patiesiem fašistiem; neļauj apmāties no komūnistu propagandas; neļauj komūnistiem iefiltrēties skolās, baznīcā, sabiedrībās un sabiedriskās domas veidotājos — presē, radio un filmā.

„Newsweek"

Chronika

Rakstnieku vakars BALK ierosmē notika 12. jūlijā Fišbachas latviešu nometnē. Tajā vērtīgu pārskatu par mūsu trimdas liriku deva E. Aistars, bet K. Rabācs skicēja dažas mūsu prozas rakstniecības iezīmes, pieskardamies arī trimdas ievirzei. Dzejoļus lasīja vienīgi dzejnieces — R. Galeniece, Z. Lazda, R. Skujiņa un K. Zāle, bet dzejnieka T. Zeltiņa divi dzejoļus noskandēja L. Ozoliņš. Humora cauraustu prozas gabaliņu lasīja Knuts Lesiņš, bet pagaru noveli Jonass Miesnieks. Sarīkojums bija ļoti labi apmeklēts un ir liecība par Fišbachas latviešu interesēm.

Bavārijas latviešu rakstniecības un preses darbinieku kopā par vadītājiem ievēlēta Z. Lazda, Knuts Lesiņš un J. Bičolis. Kopa grib veicināt sazināšanos, iespējamību robežās sniegt materiālo palīdzību rakstniecības un preses darbiniekiem, organizēt nometņu garīgo aprūpi un pārstāvēt profesionālās intereses preses biedrības valdē.

Ludis Bērziņš sakārtojis dzejoļu krājumu Mūža stiga.

Zinaīdas Lazdas dzejoļu krājums Tālais dārzs rotātora technikā iznācis Fišbachas latviešu nometnes apgādā.

Kas un kur?

Jaunus sēra Artura Konendoila manuskriptus atklājis slavenā „Šerloka Holmsa" autora dēls kādā vecā cepuru kārbā. Manuskriptu vidū ir arī kāds mazā burtnīciņā rakstīts viencēliens „Kronis un dimants — viens vakars ar Šerloku Holmsu" un piezīmes par Šerloka Holmsa personu. Kārba nebija aiztikta kopš 1922. g. Rakstnieka Kerra ricībā nodoti 25 koferi ar Konendoila papīriem, lai atvieglotu mirušā rakstnieka biografijas sacerēšanu.

Jaunu filmu režijas paņēmienu izmanto vācu filmā „Kaut kur tālumā", ko Berlīnē uzņem angļu licencētā sabiedrība „Studio 45". Filmas saturā piecas personas stāsta savu spilgtāko mīlestības pārdzīvojumu, un katru no pieciem posmiem inscenē cits režisors.

Jānis Vanags

TEIKSMA PAR MANU MŪŽU

(9. turpinājums)

Gulot saulē šajos brīnišķajos ziedos, es sapņoju par mājām, pieminēdams savu iemīļoto ar dzejoli Mīla mūžībā, kā arī sārto Martu. Citi, novilkuši kreklus, kāva utis, kas bija kara visriebīgākā mocība, drausmīgāka par lodēm. Nelīdzēja pret šo kustoni arī periodiskās veļas tveicēšanas. Utis kā baltas zvīņas gulēja mētelu, uzkreklu, veļas krokās.

Reiz parādījās vācu lidmašīna, ko apšaudīja lielgabali, šrapneļi plīsa ap lidoni kā balti mākoņi, izpriecas dēļ šāvām arī mēs ar šautenēm, taču lidotājam tas neko nekaitēja. Tad iznira no Daugavpils puses krievu lielais eroplāns Ilja Muromecs. Abi lidoņi cīnījās brīdi, td vācietis sāka strauji slīdēt uz leju, nokrita aiz vācu izrakumiem.

Malnais kalns bija treša diezgan bīstamā vieta, kur pulkam bija jāstāv frontē. Še es biju iekļuvis gāzu uzraudzības komandā, vajadzēja noteikt, piezīmēt vēja stiprumu, virzienu, jo Daugavpilī biju gāzu apmācības četru nedēļu kursos. Citreiz dziļi izraktās bedrēs kalna pakājē bija jāklausās, vai vācu sapieri nerok apakšzemes ejas, lai uzspridzinātu pozicijas. Jauki bija vienam būt dziļajā bedrē, klausīties smilšu slāņu mēmumā, domāt brīvi par nākamo dzīvi, kas nāks pēc kaŗa.

Rudens pūta dzestru elpu pār izrakņātiem nedzīviem kalniem, kas atgādināja mēness melnos kraterus, kur šovasar neviens arājs nebija aris, sējējs sējis, neviena vārpa ievākta. Zemes dzelmē rakstīju vēstules vecākiem, tad latvietēm, kas bija man atrakstījušas, gan bēgles no visas Krievijas, gan tās, kas dzīvoja Vidzemē. Šo saraksīšanos bija iesācis Alberts Putniņš, ievietodams sludinājumu Dzimtenes Vēstnesī. Panākumi bija tik labi, — viņš saņēma ap trīsdesmit vēstuļu, — ka to pamudināts aizsūtīju savu adresi avīzei, piebilzdams kaut ko par „vientuļo kareivi." Tad sāka pienākt šīs vēstules, pepriekš pa vienai, tad arvien vairāk. Rekords bija deviņdesmit vēstules dienā. Pavisam saņēmu ap seši simti vēstuļu. Rotas virsnieki man prasīja, kur esot mans noslēpums, ka es saņemot tik daudz vēstuļu no jaunavām. Bija intelligenti rokraksti, smalki noskaņoti izteicieni, izdailoti jutumi, bija arī pavisam vienkārši vārdi ķeburainos burtos, kļūdainā rakstībā, taču no visām vēstulēm runāja latvietes sirds atsaucība, izkaisītās tautas dvēseliskā vienība. Man nācās mainīt domas par latvietēm. Daudzām atbildēju, sarakstījos ilgāku laiku, kamēr biju Daugavpilī frontē. Diemžēl nevienu no šīm jaukajām, laipnajām rakstītājām neesmu sastapis vēlākā dzīvē. Varbūt kāda no viņām ir tagad otrā tik drūmajā, bezcerīgajā bēgulībā, tāpat kā es ieslīdējusi citos mūža gadu desmitos; tad lai viņai šie vārdi ir pateicība, sveiciens, masa atcere par to, ka viņa reiz rakstījusi kādam nezināmam kareivim pirmā pasaules kaŗā. Starp nepazīstamo vēstulēm bija arī mana skolas drauga Ponteviča māsas Annas vēstule no Nachičevanas pie Donas. Sarakstoties ar viņu, dabūju zināt, ka viņas brālis kā jūras virsnieks kalpo Baltijas flotē. Vispār šīs vēstules bija mans vienīgais prieks 1916. gadā, kas pagāja bez pārmaiņām pelēkajā frontes dzīvē.

1916. gada 24. decembrī (pēc v. st.), tieši Ziemassvētku priekšvakarā, mūsu 149. pulku līdz ar visu 38. diviziju iesēdināja vilcienos, caurī Pleskavai aizveda uz Rīgas fronti, kur bija sācies strēlnieku pārrāvums. Papriekš mūs novietoja Dubultu vasarnīcās, kur palikām tikai dažas dienas, pēdējās, dedzinādami vasarnīcu iekārtu. Tad kādu nakti steidzīgi bija jāsapošas. Soļojām uz fronti, brizdami pa dziļu sniegu. Putināja, iešana ar pilnu uzkabi, divkāršu patronu devu bija ļoti grūta. Līdzko rota apstājās drusku atelpot, nogūlos sniegā, lai mazliet atpūstos. Citi darīja tāpat. Pēc pusnakts nonācām strēlnieku ieņemtajā iecirknī pie Ložmetēju kalna.

Pie ugunskura stāvēja sveši kareivji. Kāds garš, elaiks, virsīkīgi cietu, brūnu seju, uguns spīduma apgaismots, ar ēnu, kas šaudīdamās spokaini krita pasaules tumsā, teica skaļi, latviski, zīmēdamies uz mums: „Vai šie būs karotāji?" Tā bija mana pirmā satikšanās ar latviešu strēlniekiem. Ziņkārīgi noraudzījos uz tiem, tie bija pavisam citādi nekā nošļukušie, nevīžīgie krievi, taču mums bija jāpaiet garām. Līdz nāvei nogurušie karavīri salīda vācu zemnīcās, kur vietas bija par maz. Lielākā daļa pavadīja nakti mežā, kurināja sārtus, gulēja sniegā. Arī es netiku saspiestajā siltumā. Nogūlos pie ugunskura, viens sāns sila, otrs sala, taču nogurums bija tik liels, ka iemigu.

Mūs vairāk kā desmit dienas mētāja pa pārrāvuma vietu. Vāciešus neredzēja, tikai viņu artilērija, kas sākumā bija klusa, nemanāma, ar katru dienu pieauga spēkā, šāviņiem dragāja mūsu pozicijas. Kādu nakti pa kreisi dzirdējām tādus mīkstus, dobjus sprādzienus, it kā sapuvušas olas plīstu; tur vācieši šaujot ar gāzes granātām. Mums pavēlēja uzlikt maskas. Grāvji bija uz ātru roku izrakti gar Lielupi, sekli. Raugoties sniegainajā klajumā, man likās, ka es redzu Jelgavas torņus. Tā bija sapņu, teiku pilsēta, uz ko tiecās manas ilgas. Kādā vēl veselā mājiņā krievi vārīja tēju. Vācieši, pamanījuši dūmus, gāza ar artilēriju virsū. Drīz mājiņa dega ar gaišu liesmu, tējas vārītāji ar pussiltiem katliņiem sabēga ierakumu bedrītēs.

Drīz mūs šai vietā nomainīja kāds mūsu divīzijas pulks. Mēs atvilkāmies drusku aizmugurē, apmezdamies mežā. Taču jau pēc pāris dienām sākās vācu uzbrukums. Artilērija dunēja nepārtraukti, dobji, briesmīgi. Mēs, izvirzīdamies uz mežmalu, sastapāmies ar mūsu divīzijas bēgošo pulku. Lai labāk varētu skriet, krievi bija nometuši šautenes, pārgriezuši vidus jostas, lai nosviestu patronsomas. Tas bija sajucis, izmisis, iztrūcināts bars, ne kārtīgs karaspēks, tas skrēja, mētājās šurp turp. Vienā tādā barā bija iekritis smagais šāviņš, sašķaidīdams kādus desmit cilvēkus. No deviņiem nekas liels nebija palicis, bet desmitajam bija izgāztas iekšas, tas reizēm tā dīvaini kustējās, mazliet paceldams galvu, atkal nolaizdams, gulēdams savu biedru asiņainajā čupā. Šis skats man dziļi iespiedās atmiņā. No otra meža, kas atradās aiz pusklilometru plata klaja lauka, vēl aizvien plūda bēgošie krievi. Mēs pievakarē mēģinājām doties uz priekšu, taču no augstās kailās kāpas pa kreisi sāk šaut uz mums gan ložmetējiem, gan šautenēm. Redzēju dažas raksturīgās, pelēki zilganās figūras ar četrstūrainajām muguras somām. Nogūlies tēmēju, šāvu, bet pavēlēja atiet. Redzēju: viens mūsu kareivis, Semirečenskas apgabala krievs Kosjakovs ar pāršautu, izrautu vaigu velti pūlējās piecelties, gluži kā tas ar izgāztajām iekšām, tā viņš tur palika.

(Turpinājums sekos)

Ardievu, nometne!

FEĻETONISTA DRŪMĀ ATVADĪŠANĀS, UZ ANGLIJU AIZBRAUCOT

Ardievu nometne! Tu vaists sadragātā valstī!

Es redzēju tevi piedzimstam no drupām un lūžņiem, es biju klāt tavās kristībās, bet tavu bojā eju es neredzēšu un nestāvēšu pie tava vaļējā kapa. Tavu vārdu es daudzināju tuvu un tālu, dzīvoju līdzi taviem priekiem un bēdām, un nu es saku: Ardievu, lepnā valsts!

Tavu pilu durvis es vairs neviršu, nestaigāšu vairs tavos čīkstošos gaiteņos un manu apartamentu grīda neizlūzīs zem mana svara: to piedzīvos tas, kas dzīvos tur pēc manas aizbraukšanas. Naktīs es vairs nestāvēšu sardzē uz tavām robežām, rītos nemodināšu vairs tavus darba ļaudis un dežūrējošo pavāru.

Dodoties otrā emigrācijā (patiesībā es dodos trešajā), novēlu tev visu to labāko!

Stāvi kā klints nesatricināma saticībā un sadraudzībā un tu iziesi sveika no visām vētrām un nelaimēm. Veido savu demokratisko iekārtu, bet nepieturies pie orientāliem demokratijas paraugiem. Daudz laba gribētos novēlēt tev, nometne, bet laika nav! Lielbritanijas autobuss jau gaida uz mani . . . Zinu tikai to, ka viss rūgtums, visas nedienas, visas nelaimes un pat vislaunākais ar laiku piemirsīsies, bet skaistās atmiņas dzīvos mūžīgi.

Ardievu, nometne! Dzīvo sveika!

Drūmais

SAIMNIECĪBAS PULSS

Lielbritanijas 1947. gada eksporta plānā pirmskaŗa apmērus bija paredzēts pārsniegt par 40 proc. Tagad noskaidrojies, ka šo plānu varēs izpildīt tikai līdz 1948. gada vidum. — Dāņu zvejnieku apvienība nolēmusi atjaunot eksportu Vācijas tirgum, jo pretējā gadījumā draud noieta krize. — Pirmo reizi kopš 1930. g. ASV budžets 30. jūnijā noslēdzies ar 754 milj. dol. atlikuma. Salīdzinot ar iepriekšējo budžeta gadu, valsts izdevumi samazinājušies no 63,7 uz 42,5 miljardiem dol. — Kāda firma Rūras apgabalā spēj ražot no oglēm 7500 to sintētisku ēdamtauku gadā. No 6,5—7 t akmeņogļu var ražot 1 t taukvielu. — Beļģija, Holande, Luksemburga noslēgušas muitas ūniju, paredzot savstarpēju preču apmaiņu par 18 miljardiem beļģu franku.—Minchenē nodibināts Dienvidvācijas saimniecības pētīšanas institūts.

— oec.

— 9 valstu — 550 vieglatlēti — Londonā —

ŠODIEN SĀKAS ANGLIJAS MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

Londonas Vaitsitijas stadionā šodien sākstes Anglijas starptautiskās meistarsacīkstes vieglatlētikā. Sacensībām 9 valstis pieteikušas 550 dalībniekus. Bez angļiem startēs vēl ungāri, dāņi, zviedri, beļģi, holandieši, itaļi, īri un šveicieši. Ja neradīsies neparedzēti šķēršļi, tad dalībnieku vidū būs arī mūsu šķēpa mešanas rekordists Jānis Stendzenieks.

ATZINĪGI VĀRDI Ž. ŠMITAM

Eienvidvācijas meistarsacīkstēs boksā vienībām Stuttgart — Prag izlase Augsburgā uzvarēja turienes BSV sportistus 11—5. Augsburgas BSV vienībā startēja arī mūsu izlases bokseris Žanis Šmits, atkal izcīnot uzvaru. Augsburgas „Schwäbische Landeszeitung", starp citu, raksta: „...sekoja sarīkojumā skaistākā cīņa pusvidējā svarā starp Broku un Šmitu. Tehniski augstvērtīgā augsburgieša punktu uzvara ne reizi nebija apdraudēta." Ulmas „Der Sport-Kurier" par mūsu sportistu piebilst: „... ausgezeichnet disponierte Schmit." Atzinīgi vārdi!

LIETUVIEŠU DP MEISTARSACĪKSTES BASKETBOLĀ

Visas trīs rietumu okupācijas joslās Vācijā 1. jūlijā sākās lietuviešu DP meistarsacīkstes basketbolā. L. grupā, kas atbilst mūsu virslīgai, spēlē 9 vienības: Šarunas (Kemptene), Kovas (Šeinfelda), Vytis (Tībingena), S. K (.Gētingena), Perkūnas (Hanava), G. S. K. (Kemptene), S. K. (Dilingena), Vytis (Vircburga) un Lituanica (Kasele). Ļoti daudzās pārējās vienības pēc spējām sadalītas a un b grupā. Meistarsacīkstes notiek 2 gājienos. Uzvaras favorīts ir Kemptenes Šarunas piecnieks.

DP BĒRNI MĀCĀS PELDĒT

DP bērnu vasaras nometnē Hercogavā, kas atrodas Baiervaldes kalnājos pie Čechoslovakijas robežas, fiziskās audzināšanas nodarbes vada latviešu treneris Aug. Reimanis. Nometnē ir skaists peldbaseins, kāpēc 5 tautību bērni labprāt seko peldēšanas apmācībām, vienai no Reimaņa speciālitātēm. Jau notika arī sacīkstes. Tajās noraudzījās pat IRO viesi. Labākās sekmes guva igauņu meitenes, pēc kam sekoja latvietes A. Jostiņa, I. Rudāne un B. Briede. Tagad bērni mainījušies un jaunatnākušajā grupā spēcīgākās peldētājas ir latvietes. Varbūt nākotnē kāda no tām kļūs rekordiste.

Vircburgas YMCA — amerikāņu joslas meistarvienība basketbolā. 1. rindā — Dz. Āboliņa; 2. rindā — V. Āboliņa, Grīviņa, Novicka, Drava, Graudiņa; 3. rindā — Zeltiņa un France. Šķiet, ka šī ir mūsu spēcīgākā izlase ne tikai amerikāņu joslā, bet vispār emigrācijā. Angļu okupācijas joslā tagad gan palikušas tikai nedaudzas vienības, taču būtu interesanti piedzīvot emigrāeijas meistarsacīkstes arī sievietēm, kaut to finmāls vēl nav noticis pat vīriešu vienību grupā.

Jāni Bebri aicina spēlēt Dienvidvācijas meistarvienībā

Jānis Bebris aicināts turpmāk spēlēt Dienvidvācijas futbola meistarvienībā 1. FC Nürnberg, kas kopā ar Gelzenkirchenes vienpadsmitu Schalke 04 jau ilgus gadus veido Vācijas populārāko futbola klubu divnieku. „Klubs", kā vācieši sauc 1. FC Nürnberg, ir Dienvidvācijas jaunais meistars. Vienības vārtsarga postenī jau no 1938. g. spēlē 26 g. v. Georgs Lindners. Viņš „kluba" vārtus sargājis 110 reizes, iemantojot biedrības vadības uzticību un skatītāju atzinību. Nirnbergieši tomēr atzinuši, ka Schwaben Augsburg gados vecākais vārtsargs Bebris ir spējās augstvērtīgāks nekā viņu „Žoržls". Tāpēc sekojis „bildinājums". Bebris „jā" vārdu vēl nav pateicis, jo mēs jau zinām no agrākajiem laikiem, ka latviešu izcilais vārtsargs nekad nav bijis skraidītājs no biedrības uz biedrību. „Kluba" cerības par latviešu sportista piesaistīšanu tomēr nav bez pamata, jo Nirnberga ir nesalīdzināmi tuvāk Bebra darba un dzīves vietai nekā Augsburga. Šm.

PROJEKTĒ VĀCIJAS MEISTARSACĪKSTES FUTBOLĀ

Vācu sporta prese raksta, ka vēl šogad iespējamas pēckara pirmās Vācijas meistarsacīkstes futbolā. Visi apgabalu meistari jau zināmi: Dienvidvācijā — 1. FC Nürnberg, franču joslā — 1. FC Kaiserlautern, angļu joslā — Hamburger SV un Berlīnē — Charlottenburg. Domā, ka 10. aug. kādā angļu joslas pilsētā spēlēs HSV — Charlottenburg un amerikāņu joslā 1. FC Nürnberg — 1. FC Kaiserlautern. Finmāls paredzēts 24. augustā.

—oOo—

Staņislava Sprudženiece sacīkstēs Hanavā skrēja 60 m 8,3 sek., ierindojoties 3. vietā BALK balvas izcīņā 1947. g. latviešu labākai vieglatlētei emigrācijā.

Jauna sporta zāle Vircburgā izbūvēta latviešu centrālā nometnē. To atklās 20. jūlijā, kad notiks dažādas sacensības.

Vieglatlētikas tiesnešu kursus Vircburgā, J. Riņģa vadībā, beidza 11 jaunie tiesneša amata kandidāti. Augustā Vircburgā YMCA rīkos fiziskās audzināšanas instruktoru kursus.

Igauņu pussmagā svara bokseris Antons Rādiks Čikagā uzvarēja amerikāni Ričardu Hamondu 2. gājienā ar knock-out.

58,64 metri ir pasaules 1947. g. labākais sasniegums veseŗa mešanā. To 13. jūl. reālizēja vācietis Kārlis Storchs (Fuldā), paliekot tikai 36 cm aiz sava tautieša Ervina Blaska pasaules rekorda.

Jaunu Ungārijas rekordu kārtslēkšanā: Budapeštas - Belgrades pilsētu sacīkstē vieglatlētikā, kur ar 130 p. uzvarēja ungāri, Citvejs lēca 4,10 m. Tad pat Nemets meta veseri 55,40 m.

Zviedrs Olle Tandbergs, kas pirms dažām dienām Stokholmā uzvarēja amerikāni Džo Baksi, uzaicināts demonstrēt savas spējas ASV. Viņam piesola 10.000 dolaru. Domā, ka Tandbergs būs pasaules čempiona Džo Luisa nākamais pretinieks.

Cilvēks, kas pieteicis karu karam

Visu savu bagatību ziedot jauna kara novēršanai nolēmis 39 gadus vecais beļģu barons Antuans Allārs, pēc aroda gleznotājs un rakstnieks. Ko ziedot baronam Allāram ir diezgan daudz, jo viņa tēvs ir viens no bagātākajiem Beļģijas bankieriem. Jaunais Allārs Beļģijā noorganizējis kustību par pasaules federālo valdību. Šai organizācijai ir nodaļas ASV, Kanādā, Argentinā, Austrālijā un gandrīz visās Eiropas valstu galvaspilsētās.

Allārs sevi sauc par pacifistu, pats tomēr kalpojis par brīvprātīgu medicīnas darbinieku franču medicīnas korpusā, Beļģijas Kongo armijā un Dienvidāfrikas 6. tanku divīzijā Italijā. Viņš apprecējis itaļu meiteni, kuŗas tēvu nonāvēja kādā koncentrācijas nometnē. Pēc Luvenas universitātes beigšanas Allārs kļuva portrētu gleznotājs, studēja Minchenē, Venēcijā un Madridē, gadus desmit ceļoja pa Indiju, Jāvu, Meksiku, Japānu, Ķīnu un Krieviju. Viņš allaž mēdz valkāt pie krūtīm piespraustu lielu sarkanu zīmi ar sievas izšūtu uzrakstu: „Izbeidz karu!" Šo atgādinājumu viņš cerot drīz redzēt ikkatrā satiksmes signālspuldzē visā pasaulē.

Pasaules federālās valdības kustību Anglijā vada vikontese Snaudene, un tās vicepriekšsēžu vidū ir pāri 40. parlamenta locekļu. DM

ČERČILA PĒDĒJAIS IEROCIS

Kenterberijas mācītājs Džonsons sarakstījis atmiņu grāmatu par karu, kuŗā stāsta arī, ka viņam bijusi izdevība būt klāt vēsturiskajā brīdī, kad Vinstons Čerčils, pēc angļu sakaušanas Denkerkā, teicis slaveno runu par pretošanos līdz galam. Čerčils, pie mikrofona stāvēdams, teicis: „Mēs cīnīsimies kaut vai mūsu pašu krastos!" Tad premjērs aizsedzis mikrofonu ar plaukstu un piebildis: „Sitīsim viņiem pa galvu ar tukšām pudelēm, jo tās ir pēdējās, kas mums vēl palikušas . . ." Tad atkal turpinājis runu, kas izraisīja pagriezienu pasaules kara notikumos.

PĀRĀK JAUKI

42 gadus vecais vara kalējs nekad agrāk nebija Londonā viesojies. Kad viņš pirmo reiz iebrauca lielajā pilsētā, viņš septiņas stundas no viesas staigāja pa ielām un laukumiem. Lielā Rica hoteļa priekšā Pikadili viņš atrada uz bruģa nokritušu kakla rotu un iebāza to kabatā. Nākošā dienā viņš lasīja laikrakstos sludinājumu, ka pazaudēta kakla rota. Tās vērtība: 40.000 dolaru. Viņš aiznesa kakla rotu uz policiju un saņēma atradēja algu: 2600 dolaru. Atradēja vārds ir Čarlis Tūguds. Kad viņš saņēma atradēja algu, viņš nopūtās: „Pārāk jauki, lai tiktos patiesība."

Pasta baložu vairs nav uzticami

Anglijas aviācijas vadība kara laikā paziņoja, ka no 17.000 pasta baložiem, kas izmesti ienaidnieka territorijā ar izplētņiem, 16.000 nav atgriezušies savās mājās. „The American Mercury", kas ievietojis veselu rakstu par pasta baložiem, izsakās, ka šis piemērs nebūt nav pārspīlēts, bet atbilstot caurmēra rezultātiem, kādi šai karā panākti ar pasta baložiem. Pēdējo laiku pētījumi rādot, ka daudzie nostāsti par pasta baložu lielisko instinktu, kas arvien ļauj tiem atrast mājas, ir vairāk nostāsti nekā patiesība. Ja kāds grib būt drošs par to, lai pasta balodis atgriežas, balodis jāapmāca ne vien vispārīgi, bet viņš arī jātrenē speciālu distanču lidošanai. ASV armijas sakaru nodaļa atzinusi, ka nav nozīmes izmantot pasta baložus lidojumiem pāri apgabaliem, kuŗos šie baloži jau agrāk nav apmācīti. Divi amerikāņu profesori izdarījuši vairākus eksperimentus ar pasta baložiem. Vispirms profesori palaiduši 6 baložus, kam līdz mājai būtu jālido 130 km. Neviens no šiem putniem neatgriezās. Tad profesori palaida gaisā desmit pasta baložu, kas pirms tam bija vingrinājušies lidojumiem pa pusi no veicamās distances. No šiem putniem divi atgriezās drīz, viens pēc mēneša un vēl viens pēc 48 dienām. Profesori piebilduši, ka baložu nokavēšanās izskaidrojama gluži tāpat kā izskaidrojama parādība, ka skolas zēni pārnāk no skolas tikai vēlu vakarā. Beidzot profesori palaiduši pa vienam vēl deviņus putnus, kas visi iepriekš bija vingrinājušies attiecīgo apgabalu pārlidošanā. No šiem putniem nomaldījušies tikai 3. Profesori secinājuši, ka pasta baložu spēja atrast mājas nedībinās vis uz instinktu, bet uz labām novērošanas spējām.

„KONNERSREUTAS BRĪNUMS"

ZINĀTNIEKU ATZINUMI PAR TEREZI NEIMANI

Latviešu periodikā parādījušās ziņas par Terezes Neimanes brīniškīgajām spējām, kuŗas esot apstiprinājušas modernās zinātnes autoritātes un pārbaudes. Dabīgi, ka tas satrauc daļu mūsu trimdinieku sabiedrības. Daudziem būtu patīkami šai posta un bezjēdzības laikā rast „zīmes un brīnumus". Pretrunu plosītam cilvēkam tik labprāt gribētos savu šaubu nastu nolikt kaut vai uz vienkāršas Frankonijas zemnieces pleciem. Nav brīnums, ka pašlaik Konnersreutā vairums ciemiņu ir latvieši. Novērotājam liekas savādi, ka pašu vāciešu interese par Konnersreutu ir tik maza, un bīskaps pat liedz apmeklētājus pieņemt.

Lai šo jautājumu kaut cik noskaidrotu, Minchenes latviešu studentu apvienība sarīkoja disputu, kuŗā bija ieradušies arī prof. Rolle, prof. Jirgensons un prof. Krūmiņš. Diskusijas rezultātā par valdošu izvirzījās franču zinātnieka Masoina uzskats: „Kas Konnersreutā ir brīnums — tas nav pierādīts, kas tur ir pierādīts — tas nav brīnums."

Šāds uzskats daļai sabiedrības būs pārsteigums, tādēļ mēģināsim lasītājus iepazīstināt ar faktiem un vācu, franču, čechu, angļu zinātnieku atzinumiem, kas spiež šādu viedokli ieņemt.

Konnersreutas notikumiem ir jau sava 20 gadu vēsture, ar kuŗu nepieciešams iepazīties, pirms kāds grib dot savu kritisku spriedumu.

Kad pēc 1926. g. Lieldienām izpaudās vēsts par Konnersreutas brīnumiem (stigmām, kas līdzīgas Kristus brūcēm, vīzijām no Kristus un svēto dzīves, nākotnes pareģošanu, brīniškīgu izveseļošanos, neēšanu uc.), tad saviļņojums vācu sabiedrībā bija ārkārtīgs. Uz Konnersreutu sāka plūst milzīgas svētceļnieku un ziņkārīgo masas. 1927. g. 9. septembŗa apmeklētāju skaitu vien prelāts Kīfers vērtē uz 2—3000, to vidū 50—70 priesteŗu.

Laikrakstos parādījās vispretrunīgākās ziņas, tāpat kā pie mums arī pašlaik izplata par Konnersreutu visfantastiskākās baumas. Tereze esot devusi „satriecošus nākotnes paredzējumus", dziedināti „pulkiem slimo", piektdienas ciešanās viņas gulta bijusi „slapja no asinīm". Kāds centīgs žurnālists pat redzējis viņu lidināmies gaisā (Kiefer, Konnersreuth, 18. lp.).

Antireliģiozi noskaņotā prese tomēr pieņēma tik pat fanātiski noliedzēju stāvokli. Parādījās personīgi apvainojumi, dažādas „iznīcinātājas patiesības". Sevišķi raksturīgs ir Breslavas komūnistu lapas „Die Tribüne" 1927. g. oktobŗa ziņojums: „Konnersreutas Tereze atmaskota. Svētā bijusi burvju mākslinieka mīļākā. Viņa Bambergā dzemdējusi ārlaulības bērnu." Šī lieta nonāca pat tiesā, kur izrādījās, ka šiem apvainojumiem nav nekāda pamata. Raksta autors izrādījās izdomāta persona, „faktus" bija apliecinājis neesošs notārs. Tereze savu „noziegumu" vietās nekad nav dzīvojusi. Redaktoru notiesāja. — Tas tikai lieku reizi pierāda, cik kritiski jāpieiet kā pozitīvām, tā negātīvām ziņām par Konnersreutu.

Konnersreuta tika izvirzīta arī parlamenta cīņu arēnā. Tika prasīts, lai Bavārijas valdība aizliedz šādu „tautas muļķošanu" un pašu Terezi internē. Tikpat asi citas partijas uzstājās pret „nedzirdētu uzbrukumu brīvas pilsones konstitūcionālām tiesībām"!

Katoļu baznīca sākumā izturējās ļoti rezervēti. Rēgensburgas bīskapa limuzīns Konnersreutā neapstājās. Atsevišķi garīdznieki izteicās gan par, gan pret. Ar 1927. gada oktobŗa Bavārijas bīskapu konferences lēmumu aizliedza katoļiem apmeklēt Terezi bez Rēgensburgas bīskapa atļaujas. Uzaicināja garīdzniekus būt neitrāliem šai lietā. Nolēma, lai Terezi pārbauda zinātnieki.

Pārbaudi vadīja Dr. Zeidels. 4 klosteŗa māsas, kam ir medicīniska izglītība un prakse, Terezi uzraudzīja nepārtraukti 14 dienas un naktis. Viņu svēra, mēroja temperātūra, pulsu, analizēja, mēroja mazgājamo ūdeni utt. Šai pārbaudē bija pieaicināts arī Erlangenas psichiatrs prof. Evalds. Pārbaude beidzās ar Konnersreutas draugu pilnīgu uzvaru: pārbaude konstatēja, ka Tereze 14 dienu nav ne ēdusi, ne dzērusi. Svars krities par 4 kg un atkal (bez ēšanas!) pieņēmies līdz agrākam.

Oficiālās baznīcas personības iestājās par Terezi (piem., čechu bīskaps Kaspars). Parādījās bīskapa Vaica apbrīnas pilnā grāmatiņa, kuŗā viņš raksta: „Konnersreuta ir Jēzus Kristus vēstījums." 1928. g. pāvests atsūtīja savu svētību Terezei un mācītājam Naberam. Rēgensburgas bīskaps tomēr savu apmeklējumu aizliegumu negrozīja. Šķiet, Vācijas katoļu baznīcas vadošo personu vairums palika joprojām ļoti atturīgs.

Šai laikā ap Terezi un mācītāju Naberu sāka grupēties zināmas aprindas. Šīm aprindām nav organizācijas rakstura. Tie ir cilvēki, kas Konnersreutā saskatījuši jaunu Kristus atklāsmi un tai tic bez kritiskas faktu pārbaudes. Te ietilpst dažādu konfesiju garīdznieki, piem., bīskaps Vaics, bīskaps Ērenfrīds, prelāts Kīfers, Fasels, Staudingers uc. Viņu nostāja ir nesavtīga un idejiska. Ir arī žurnālisti, piem., fon Lama, kas rakstījis ienesīgus sensāciju aprakstus par eksotiskām zemēm. Šo aprindu galva šķiet vēstures doktors, redaktors Fr. Gerlichs, kas nāk no kalvinistu konfesijas. Nodibinās pat 2 speciālas nedēļas avīzes: „Konnersreuther Zeitung" un „Konnersreuther Sonntagsblatt". Šai grupai raksturīga ir viņas cīņas nostāja. Viņi jūtas kā Terezes pravieši, kam jaunais brīnums jāpasludina pasaulei. Visumā šo cilvēku nostāja tiešām atbilst viņu pārliecībai. Nav tomēr noliedzams, ka rakstīšana par Konnersreutu kļūst arī materiāli ļoti izdevīga. Kāda salkani uzrakstīta brošūra „Leidensblume von Konnersreuth", piemēram, izplatās 340.000 eksemplāros!

Tai pašā laikā izvirzās arī zinātniski kritiska pieeja Konnersreutas parādībām. Te pārsteidz fakts, ka kritiskas pētniecības iniciātīva ir izgājusi galvenokārt no katoļu aprindām. Oficiālās baznīcas iestādes aturīgas un kritiskas. Tās neuzrāda tendenci Terezi izmantot baznīcas propagandas nolūkos.

Pirmo zinātniski kritisko darbu publicē baznīcas pārbaudē pieaicinātais prof. Evalds ārstu žurnālā „Münchener Med. Wochenschrift" 1927. g. Viņš konstatē, ka Tereze ir slimojusi un slimo ar histeriju, kas arī ir vai visu šo brīniškīgo parādību galvenais cēlonis. Viņam pievienojas Dr. Nīpls.

(Turpinājums sekos)

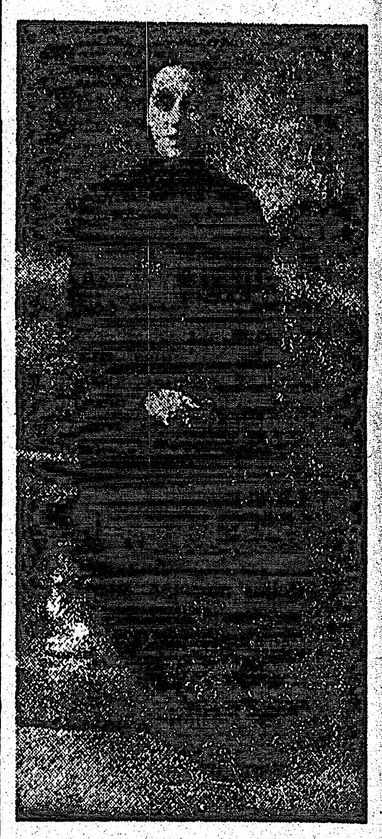

Tereze Neimane ap 1926. gadu, pēc brīniškīgas izveseļošanās no akluma un citām kaitēm.

Sludinājumi

†

Mūsu mīļais filistrs
JĒKABS DAMBIS
miris 1947. g. 11. maijā dzimtenē.
Selonijas saime

†

1947. g. 11. maijā dzimtenē miris mans mīļais vīrs, brālis un svainis
JĒKABS DAMBIS,
Selonijas filistrs.
Apbedīts 18. maijā mūsu dārgajā dzimtenes zemē Rīgas Jūrmalā, Jaundubultu kapos.
Viņu mīļā pieminā paturēs
sieva un piederīgie.

Radus, draugus un pazinds meklē **Ilgvars, Manfrēds Purviņš** no Rīgas: (21) Selm-Beifang, Kr. Lüdinghausen/Westf., Eichenstr. 8. 254

Dēlu **Viktoru Lučīšinu-Golubčiku,** dzim. 1916. g. 31. janv., pēd. dz. vieta Rīgā, 13. janv. ielā Nr. 19, beidz. ziņas 1944. g. septembrī, meklē māte **Marija Lučīšina - Golubčika:** (13a) Marktredwitz, Bahnhof Hotel. 241

Jauna abonēšanas un sludinājumu maksa

Sagatavošanas izdevumiem palielinoties laikraksta „Latvija" abonēšanas maksa ar 1. augustu noteikta:

a) **kolektīviem abonentiem RM 6.— par eksemplāru mēnesī;**
b) **individuāliem abonentiem, līdz 3 ekz. ieskaitot, RM 9.— par mēnesi.**

Sludinājumu maksa RM 8,— par vienslejīgu sludinājuma iespiedrindu. Piederīgo meklēšanas sludinājumi par pusceņu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonentiem, kas samaksājuši uz priekšu par augustu, ceņu starpība jānokārto līdz 31. jūlijam, piesūtot naudu pa pastu uz apgāda adresi.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günsburg/D., Bürgermeister - Landmann-Platz 7.